

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Služební poměr podle zákona o státní službě

Překládá: Bc. Lucie Blechová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Lucie BLECHOVÁ
Osobní číslo: R17N0004P
Studijní program: N6807 Veřejná správa
Studijní obor: Veřejná správa
Téma práce: Služební poměr podle zákona o státní službě
Zadávací katedra: Katedra veřejné správy

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Základní pojmy
3. Vývoj právní úpravy státní služby v ČR
4. Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě
5. Služební poměr státních zaměstnanců
6. Práva a povinnosti státních zaměstnanců
7. Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 60 stran
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

viz zvláštní seznam

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.
Katedra veřejné správy

Datum zadání diplomové práce: 31. března 2018
Termín odevzdání diplomové práce: 31. března 2019

V Plzni dne 13. března 2019

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Služební poměr podle zákona o státní službě“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala, způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

.....
Bc. Lucie Blechová

Chtěla bych poděkovat vedoucímu diplomové práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc.
za užitečné a cenné rady, které mi poskytl při zpracování této práce.

Obsah

ÚVOD	7
1 ZÁKLADNÍ POJMY	9
1.1 Veřejná správa	9
1.2 Státní služba	12
1.3 Služební poměr.....	12
1.4 Systémy státní služby	16
1.5 Evropské principy státní služby	18
2 VÝVOJ PRÁVNÍ ÚPRAVY STÁTNÍ SLUŽBY V ČR	20
2.1 Rakousko-Uhersko	20
2.2 První Československá republika	21
2.3 Protektorát Čechy a Morava.....	22
2.4 Druhá polovina 40. let 20. století	23
2.5 Období let 1950 až 1965	23
2.6 Období po listopadu 1989	24
3 ZÁKON Č. 234/2014 SB., O STÁTNÍ SLUŽBĚ.....	28
3.1 Legislativní proces	31
3.2 Působnost zákona	35
3.3 Organizace státní služby.....	39
3.4 Systemizace státní služby	41
4 SLUŽEBNÍ POMĚR STÁTNÍCH ZAMĚSTNANCŮ.....	45

4.1	Předpoklady pro přijetí do služebního poměru	46
4.2	Výběrové řízení na obsazení volného služebního místa	48
4.3	Přijetí do služebního poměru.....	52
4.4	Úřednická zkouška	53
4.5	Změny služebního poměru	56
4.6	Skončení služebního poměru.....	60
4.7	Služební hodnocení	64
5	PRÁVA A POVINNOSTI STÁTNÍCH ZAMĚSTNANCŮ.....	67
5.1	Povinnosti státních zaměstnanců.....	67
5.2	Práva státních zaměstnanců.....	68
6	ROZHOVORY SE STÁTNÍMI ZAMĚSTNANCI.....	72
	ZÁVĚR.....	78
	RESUMÉ	80
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ.....	81
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	85

Úvod

Dnem nabytí účinnosti zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě (dále jen „zákon o státní službě“) se pro nemalé množství zaměstnanců státu změnila zásadním způsobem právní úprava týkající se výkonu jejich činnosti. Došlo k přechodu těchto osob ze soukromoprávního režimu zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen „zákoník práce“) do režimu veřejnoprávního. Speciální postavení státních zaměstnanců tak podtrhla skutečnost, že mají samostatnou zvláštní právní úpravu založenou na principu služebního poměru, k jejímž základním cílům se řadí depolitizace, profesionalizace a stabilizace veřejné správy. Státním zaměstnancům jsou ukládány zvýšené povinnosti a tomu by měly odpovídat i výhody v porovnání se soukromým sektorem.

Téma diplomové práce „Služební poměr podle zákona o státní službě“ jsem si zvolila především na základě toho, že jsem si vědoma zásadního významu a dopadu činnosti státních zaměstnanců ve správních úřadech na každodenní život občanů České republiky. Zároveň se jedná o problematiku blízkou oboru mého studia, po jehož úspěšném ukončení se předpokládá nástup absolventů z našich řad do veřejné správy, tudíž orientace v zákoně o státní službě zaměřená na služební poměr bude jistě v budoucnu zúročena. A to ať už mnou, či některým z mých kolegů.

Mojí snahou bude uspořádat otázky týkající se zákona o státní službě a samotného služebního poměru do přehledných kapitol, přičemž úvod práce bude věnován vymezení základních pojmů jako například veřejná správa, státní správa a služební poměr.

Ve druhé kapitole bude nastíněn vývoj právní úpravy státní služby, neboť i zákon o státní službě ve stávající podobě je inspirován principy a právními normami z minulosti. Třetí kapitola se zaměří na zákon o státní službě, a to zejména na nestandardní legislativní proces jeho schvalování a působnost zákona. Dále bude zmíněna organizace státní služby v kontextu zákonné úpravy hierarchického uspořádání služebních míst státních zaměstnanců a systematizace státní služby jakožto důležitý nástroj pro upevnění státní správy a její ochranu před bezdůvodnými personálními obměnami. Nebude opomenuta ani novela zákona o státní službě, která přináší změny zejména v oblasti výběrových řízení

na služební místa představených, počtu oborů státní služby připadajících na jedno služební místo a systému služebního hodnocení.

Stěžejní část diplomové práce bude představovat kapitola čtvrtá. Přiblíží služební poměr státních zaměstnanců v režimu zákona o státní službě, a to od jeho vzniku až po skončení, včetně souvisejících otázek v podobě předpokladů pro přijetí do služebního poměru, výběrového řízení či úřednické zkoušky. Práva a povinnosti státních zaměstnanců osvětlí kapitola pátá. Cílem této diplomové práce je především přiblížit služební poměr státních zaměstnanců a jeho specifika na podkladu platných právních předpisů a zmínit případné nedostatky právní úpravy.

V pořadí šestá z kapitol diplomové práce zachycuje praktický pohled na dané téma, neboť jeho obsahem je výzkumné šetření formou rozhovorů se státními zaměstnanci. Na základě tohoto šetření stanovuji další cíl diplomové práce, a sice potvrdit nebo vyvrátit následující dvě hypotézy – hypotéza č. 1: Podrobná úprava výběrového řízení zákonem o státní službě přispívá k transparentnímu výběru uchazečů. Hypotéza č. 2: Služební hodnocení státních zaměstnanců není objektivní.

1 Základní pojmy

Úvod diplomové práce je věnován přiblížení základních teoretických východisek, které souvisí se zákonem o státní službě.

1.1 Veřejná správa

Pojem veřejná správa se objevuje v ustanovení mnoha právních předpisů, přičemž některé z nich ho mají již ve svém názvu (např. zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů), avšak legální definici právní řád neobsahuje.¹ Z této skutečnosti lze dovodit, že vymezit pojem veřejná správa jednoznačným a úplným způsobem je složité, a to hlavně vzhledem k mnohotvárnosti správních činností a pro specifické vztahy zde vznikající.²

Obsah i forma správních činností se mění v návaznosti na změny, ke kterým ve společnosti dochází. Veřejná správa aktivně reaguje na rozmanité společenské situace, tudíž ji v tom nejobecnějším pojetí můžeme definovat jako správu veřejných záležitostí, jež je vykonávána subjekty veřejné správy a jejich orgány. Veřejné záležitosti se řadí k neurčitým právním pojmům, a proto nenalezneme jejich právní vymezení. Zpravidla se jedná o záležitosti obecně prospěšné pro většinovou část společnosti, přičemž při jejich realizaci se uplatňuje veřejná moc.³

Teorie rozlišuje veřejnou správu ve smyslu materiálním nebo organizačním. Materiální pojetí dává důraz na činnost veřejné správy, přičemž není rozhodující, kdo jednotlivé správní činnosti vykonává. Veřejná správa tak představuje množinu správních činností, které směřují k dosažení cíle. Oproti tomu organizační vymezení se soustředí na vykonavatele správních činností a definuje veřejnou správu jako soubor osob, jež veřejnou správu vykonávají v určité organizační struktuře. Vykonavateli rozumíme správní úřady jako přímé nositele veřejné

---

¹ BŘEŇ, Jan. *Základní charakteristika státní správy*. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2017. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-808-6976-440, str. 33.

² HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 80-738-0096-3, str. 8.

³ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 80-738-0096-3, str. 8-9.

správy, dále úřední osoby zajišťující správní úkony či zařízení s postavením nepřímých subjektů veřejné správy.⁴

Dále lze nahlížet na veřejnou správu jako na systém skládající se ze dvou subsystémů – státní správy a samosprávy.⁵ Horzinková s Novotným do této typologizace zařazují i ostatní veřejnou správu, avšak dodávají, že názory na tuto oblast veřejné správy se mohou lišit. Jedná se o část veřejné správy, kterou nevykonává stát ani územní samospráva, nýbrž instituce se specifickým postavením, u nichž není zřejmé, zda je jejich činnost delegována státní správou nebo ji můžeme označit za specifickou správní činnost.⁶

Státní správa je vykonávána státem a jeho orgány, popřípadě veřejnoprávními korporacemi či soukromoprávními subjekty, na které byl zákonem nebo na základě zákona přenesen výkon státní správy. Vymezuje se zejména jako organizující a mocensko-ochranná činnost státu s výkonným, podzákonným a nařizovacím charakterem zajišťovaná ve veřejném zájmu. Vztah nadřízenosti a podřízenosti je typický právě pro státní správu, jež se realizuje na základě a v mezích zákonů. Avšak i interní předpisy mohou být pro výkon státní správy závazné, a to například pro orgány kraje a obce, které při výkonu státní správy zavazují i usnesení vlády či směrnice ministerstev a jiných ústředních správních úřadů.⁷

Samosprávu vykonávají orgány subjektů odlišných od státu – veřejnoprávní korporace. Nastala zde situace, kdy byl v rámci decentralizace přenesen výkon vybraných veřejných záležitostí přenesen na samostatné veřejnoprávní subjekty. Předmětem samosprávy je správa věcí veřejných na místní úrovni (obce a kraje) či v souvislosti s výkonem určitého povolání (profesní komory). U obcí a krajů hovoříme často o výkonu samostatné působnosti. Právě tímto se liší samospráva od nepřímé státní správy, neboť je vykonávána samostatně na základě zákona a jiných právních předpisů, přičemž předmětný subjekt není ve vztahu

---

⁴ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 80-738-0096-3, str. 9-10.

⁵ BŘEŇ, Jan. *Základní charakteristika státní správy*. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2017. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-808-6976-440, str. 34.

⁶ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 80-738-0096-3, str. 11 a násl.

⁷ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 80-738-0096-3, str. 12.

podřízenosti k vyššímu správnímu úřadu.⁸ Jak je zakotveno v ustanovení čl. 101 odst. 4 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava ČR“), stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen pokud to vyžaduje ochrana zákona a jen způsobem stanoveným zákonem. Ustanovení čl. 87 odst. 1 písm. c) Ústavy ČR upravuje „komunální“ ústavní stížnosti před nezákonnými zásahy státu.⁹

Členit veřejnou správu můžeme mimo jiné i podle právní formy, a to na vrchnostenskou nebo fiskální správu, kde rozlišujeme, zda veřejná správa využívá forem veřejného či soukromého práva.¹⁰ Jedná-li se o činnost autoritativní, jež má povahu veřejné moci a orgán veřejné moci zasahuje do právních poměrů jiných osob, jde o tzv. vrchnostenskou správu. Vrchnostenskou veřejnou správu charakterizují vztahy nadřízenosti a podřízenosti, přičemž orgán veřejné správy stojí nad osobou, o jejíchž právech a povinnostech je rozhodováno. Výsledkem vrchnostenské veřejné správy jsou nejčastěji správní rozhodnutí, která byla vydána ve správním řízení, ale i další úkony správních orgánů zasahující do práv a povinností adresátů veřejné správy (např. osvědčení, veřejnoprávní smlouvy, opatření obecné povahy).¹¹

Fiskální správa je prováděna formou soukromého práva a stát v tomto případě vstupuje do právních vztahů jako rovný partner ve finančních věcech a záležitostech týkajících se dispozic se státním majetkem.¹²

Výše uvedené druhy veřejné správy nejsou vyčerpávající, veřejnou správu lze dělit i podle dalších kritérií, a to například podle organizačního upořádání nebo podle úkolů veřejné správy, avšak již zmíněné druhy můžeme považovat za nejdůležitější.

---

⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualiz. a upr. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-807-4780-028, str. 20-21.

⁹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava ČR“).

¹⁰ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 7.

¹¹ BŘEŇ, Jan. *Základní charakteristika státní správy*. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2017. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-808-6976-440, str. 35.

¹² SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualiz. a upr. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-807-4780-028, str. 25.

1.2 Státní služba

Výkon veřejné správy zajišťují v širším slova smyslu různé kategorie fyzických osob – profesionálové a laici, civilní zaměstnanci a příslušníci veřejných ozbrojených sborů, politici, úředníci a pomocný či obslužný personál, zaměstnanci veřejných služeb aj.¹³ Zaměstnanci veřejné správy tvoří část z širší kategorie veřejných zaměstnanců, pro jejichž služební poměr je charakteristické, že na jedné ze stran vždy vystupuje stát či jiný zaměstnavatelský subjekt veřejné správy, je trvalý, spočívá v odborném zajišťování veřejných úkolů, přičemž se jedná o zaměstnání hrazené z veřejných finančních prostředků. Veřejná služba označuje v sociologickém smyslu zaměstnance veřejné správy a ve smyslu právním představuje právní označení pro právní režim těchto zaměstnanců.¹⁴

Užší pojem státní služba je aplikován na právní poměry zaměstnanců, kteří působí ve státní správě, případně v dalších státních institucích. V jiných souvislostech může předmětný pojem označovat i okruh těchto zaměstnanců či jejich činnost.¹⁵ Je třeba však odlišovat zaměstnance státu zajišťující ve správních úřadech obslužné, provozní nebo administrativní činnosti v pracovním či jiném pracovněprávním vztahu od těch státních zaměstnanců, kteří ve správních úřadech konají státní službu ve služebním poměru.¹⁶

1.3 Služební poměr

Velice blízkým a souvisejícím pojmem ke státní službě je bezesporu služební poměr. Klíma specifikuje typické znaky služebního poměru: *„Zaměstnanecký vztah se zakládá k určitému státu a zaměstnanec jej často stvrzuje „slibem věrnosti“ (republice, Jeho Veličenstvu apod.) Zaměstnanecký vztah (služební poměr) je založen jmenováním na základě výběru v konkurzu.*

---

¹³ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 331-332.

¹⁴ KADLUBIEC, Vojtěch. Služební poměr - veřejnoprávní nebo soukromoprávní vztah? *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2016, roč. 23, č. 4, s. 407. ISSN 1210-9126.

¹⁵ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 12.

¹⁶ NOVOTNÝ, Vladimír, Karel KLÍMA, Kristína KRÁLIKOVÁ a Ladislav DUDOR. *Veřejná správa v zemích Visegrádské čtyřky: (Česká republika, Maďarsko, Polská republika, Slovenská republika)*. 9. vydání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-807-5022-158, str. 30.

*Na jmenování není nárok. Stát rozhoduje, koho si vybere s nejvyšší zárukou odbornosti a loajality.*¹⁷

Pro výkon určité státní funkce je nutné obvykle splnit určené zákonné podmínky a příslušným způsobem je prokázat. Co se týká zákonných a morálních podmínek výkonu funkce, stát si může po určitou omezenou dobu zaměstnance prověřit. Na každého státního zaměstnance ve služebním poměru jsou kladeny zvýšené požadavky a povinnosti na vzdělání a zvyšování kvalifikace. V případě porušení služební kázně podléhá státní zaměstnanec kárné odpovědnosti.¹⁸

Zákon může zakotvit omezení některých z občanských práv státních zaměstnanců (např. právo na stávku), omezit podnikatelskou svobodu či určit neslučitelnost funkcí mezi vybranými státními funkcemi. Vzhledem k těmto náročnějším podmínkám by měl stát garantovat zaměstnancům platové výhody, delší dovolenou nebo poskytnutí služebního bytu apod.¹⁹

V současnosti považujeme za služební poměry vztahy příslušníků ozbrojených sil dle zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vojácích“) a zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru příslušníků BS“), a konečně také vztahy státních zaměstnanců, jež vykonávají službu²⁰ podle zákona o státní službě.²¹

Největším rozdílem mezi služebním poměrem a pracovním poměrem je jeho právní povaha, ačkoli se sama o sobě do nároků státních zaměstnanců nepromítne. Významná je však v situaci, kdy se rozhoduje, jaké principy se budou při posuzování práv a povinností ze služebního poměru aplikovat, jaké orgány

---

¹⁷ KLÍMA, Karel. *Teorie veřejné moci (vládnutí)*. 2. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-179-X, str. 25-26.

¹⁸ NOVOTNÝ, Vladimír, Karel KLÍMA, Kristína KRÁLIKOVÁ a Ladislav DUDOR. *Veřejná správa v zemích Visegrádské čtyřky: (Česká republika, Maďarsko, Polská republika, Slovenská republika)*. 9. vydání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-807-5022-158, str. 30.

¹⁹ NOVOTNÝ, Vladimír, Karel KLÍMA, Kristína KRÁLIKOVÁ a Ladislav DUDOR. *Veřejná správa v zemích Visegrádské čtyřky: (Česká republika, Maďarsko, Polská republika, Slovenská republika)*. 9. vydání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-807-5022-158, str. 30.

²⁰ pozn.: Legislativní zkratka pojmu státní služba, kterým označujeme výčet činností spadající do působnosti zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů.

²¹ KADLUBIEC, Vojtěch. Služební poměr - veřejnoprávní nebo soukromoprávní vztah? *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2016, roč. 23, č. 4, s. 407. ISSN 1210-9126.

rozhodnou o sporech či na jakých principech stojí jednání stran služebního poměru oproti pracovním poměrům.²²

Dle zákoníku práce je pracovní poměr soukromoprávním vztahem. Tuto tezi potvrdil rovněž Ústavní soud ve svém nálezu Pl. ÚS 83/06 ze dne 12.3.2008, kterým zrušil taková ustanovení zákoníku práce, jež byla v rozporu se zásadou, že pracovní právo se řadí pod právo soukromé. Na pracovněprávní vztahy lze použít tedy základní principy soukromého práva, a to především smluvní volnost stran a zásadu legality. Rovněž se uplatní instituty upravené zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), neboť je zákoníku práce nadřazen jako právní předpis, jež upravuje soukromoprávní vztahy obecně.²³ U soukromoprávního vztahu platí rovnost obou stran navzdory tomu, že jedna ze stran může být právem více chráněna – typicky zaměstnanec v pracovněprávním vztahu. Základem pro takový vztah je smlouva uzavřená na základě vůle obou ze stran.²⁴

Služební poměr je považován za veřejnoprávní vztah, kdy na jedné straně stojí orgán jednostranně rozhodující o právech a povinnostech druhé strany – např. služební orgán ve věcech vzniku či skončení služebního poměru. Veřejnoprávní vztah zakládá z tohoto důvodu rozhodnutí správního orgánu.²⁵ Na služební poměr se neaplikují soukromoprávní předpisy (zákoník práce a občanský zákoník), nýbrž veřejnoprávní předpisy. Především se využije zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) zakotvující základní zásady činnosti správních orgánů v ustanoveních § 2 až 8.²⁶ Vejsada spolu s Erényi zastávají názor, že kárné řízení nebo řízení o skončení služebního poměru jsou z hlediska jejich povahy sankčním řízením, tudíž se na ně

---

²² VEJSADA, Daniel a Tereza ERÉNYI. *Služební poměr podle zákona o státní službě ve srovnání s pracovním poměrem (I.)* [online], Praha, 2015. [cit. 2019-02-02]. Dostupné z: www.czela.cz/file/78/psk_8_erenyi.pdf.

²³ VEJSADA, Daniel a Tereza ERÉNYI. *Služební poměr podle zákona o státní službě ve srovnání s pracovním poměrem (I.)* [online], Praha, 2015. [cit. 2019-02-02]. Dostupné z: www.czela.cz/file/78/psk_8_erenyi.pdf.

²⁴ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 12.

²⁵ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 12.

²⁶ PICHRIT, Jan, Martin KOPECKÝ a Jakub MORÁVEK, ed. *Služební vztahy a výkon závislé práce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-807-5524-294, str. 47.

budou vztahovat i základní zásady trestního řízení specifikované v § 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.²⁷

Dalším z rozdílů mezi těmito dvěma poměry je svoboda vůle stran. Co se týká soukromoprávního vztahu, mohou obě strany činit to, co zákon výslovně nezakazuje, mají tedy tzv. autonomii vůle vyplývající z Ústavy ČR a z usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Listina“). I za situace, kdy zákon určité jednání připouští, si může sám zaměstnavatel zvážit, zdali takové jednání opravdu učiní nebo nikoli. Například pokud zaměstnanec závazně poruší pracovní kázeň a zaměstnavatel je dle zákona oprávněn mu dát výpověď, závisí pouze na vůli zaměstnavatele, zda výpověď svému zaměstnanci předloží.²⁸

Autonomii vůle nelze aplikovat u veřejnoprávních vztahů. Služební orgány se musí striktně řídit zákonem, jiná jednání činit nemohou. Dále je typické, že jestliže dojde k naplnění podmínek pro vydání určitého rozhodnutí, tak je příslušný správní orgán povinen zahájit řízení a takové rozhodnutí vydat. Výjimku tvoří pouze případ, kdy zákon výslovně dává služebnímu orgánu možnost uvážení (např. viz ustanovení § 68 zákona o státní službě). Ve služebních vztazích se lze s touto situací setkat u skončení služebního poměru. Pokud je státní zaměstnanec zařazen po dobu 6 měsíců mimo výkon služby z organizačních důvodů, naplní podmínku pro vydání rozhodnutí o skončení služebního poměru a služební orgán takto rozhodne, aniž by měl možnost se rozhodnout jinak.²⁹

Za významnou odlišnost lze rovněž pokládat formu jednání, která je v soukromoprávním jednání v zásadě bezformální (může být i jen ústní či konkludentní), nestanoví-li zákon povinnost písemné formy jednání.

---

²⁷ VEJSADA, Daniel a Tereza ERÉNYI. *Služební poměr podle zákona o státní službě ve srovnání s pracovním poměrem (1.)* [online], Praha, 2015. [cit. 2019-02-02]. Dostupné z: www.czela.cz/file/78/psk_8_erenyi.pdf.

²⁸ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 12.

²⁹ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 12-13.

U veřejnoprávních vztahů je zejména u rozhodnutí nutná písemná forma, jen ve výjimečných případech se připouští forma ústní (pokyny nebo příkazy).³⁰

1.4 Systémy státní služby

Konkrétní podoba státní služby se v jednotlivých zemích může lišit, a to vzhledem k historii, tradicím, mentalitě, právní a obecné kultuře každé z nich. Právní teorie rozlišuje dva základní systémy veřejné služby, a to systém kariérní a meritní.³¹ Dále lze zmínit třetí kategorii státní služby, a sice kombinaci kariérního a smluvního systému. V současné době se základní prvky zmíněných dvou systémů navzájem prolínají, tudíž vznikají smíšené systémy, u nichž převažují buď znaky kariérního, či naopak meritního systému.³²

Kariérní systém spočívá v celoživotní profesionální dráze ve státní službě, která končí až odchodem státního zaměstnance do penze.³³ Základ tvoří právem chráněný služební poměr založený jmenováním, služební a platový postup. V souvislosti s kariérním systémem je často zmiňována tzv. definitiva, kterou je označována zásadní nevypověditelnost služebního poměru zaměstnavatelem. Výjimku tvoří pouze krajní případ, a to uložení nejvyšší disciplinární sankce – propuštění ze služby. Tento institut se u nás vyskytoval za první republiky, ve Francii a Spolkové republice Německo či jinde existuje dosud, avšak často jen pro omezenou kategorii úředníků.³⁴

V tomto systému je státní služba rozdělena do několika úrovní členících se dále na jednotlivé stupně, přičemž každá z úrovní předepisuje vlastní požadavky na kvalifikaci. Po odpracování služebních let zde existuje zajištěný služební postup. Co se týká výběru uchazečů, vše se řídí striktními pravidly. Noví státní zaměstnanci se přijímají skrze výběrová řízení, jež se konají pouze na nejnižší stupně. U vyšších stupňů je postupováno dle interních povýšení. Být státním zaměstnancem s sebou nese i určitá omezení – např. povinnost absolvovat

---

³⁰ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 13.

³¹ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 334.

³² PĚKNÁ, Jitka. *Veřejná služba a systémy veřejné služby* [online], Brno, 2008. [cit. 2019-02-07]. Dostupné z: <https://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/pekna.pdf>.

³³ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 17.

³⁴ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 334.

disciplinární řízení při porušení povinnosti, omezení práva na stávku či politické činnosti ve službě atd. Jako kompenzace má sloužit definitiva a onen zmíněný funkční a platový postup. V současné době se tento systém využívá ve Francii, Německu, Rakousku a Polsku.³⁵

Předností kariérního systému je loajální, profesionální a stabilizovaný aparát. Též oddělení politických funkcí od těch odborných, přičemž přijímací řízení je založeno na objektivních kritériích, což chrání veřejnou správu před politizací. Nedostatek je shledáván v jeho formalismu, kastovnictví a rovnostářství.³⁶ Státní zaměstnanci mohou postrádat motivaci k vyšším výkonům, sebevzdělávání a dochází ke snížení jejich iniciativy a aktivity.³⁷

Meritní systém má svůj původ ve Spojených státech amerických, kde vznikl jako náhrada za tzv. „spoils system,“ v němž se místa obsazují dle výsledků voleb, podobně jako u funkcí politických. Tomuto systému se vytýká zejména častá a rozsáhlá obměna úředníků, což je považováno za neefektivní. Vychází se z katalogu služebních míst obsahujícího detailní popisy jednotlivých pracovních náplní. Jestliže se vytvoří nebo uvolní místo, hlásit se na něj mohou uchazeči jak ze soukromého, tak i z veřejného sektoru.³⁸

Služba je zakládána smlouvou, která může být na dobu neurčitou, nebo určitou a pak trvá po dobu, po kterou zaměstnanec vykonává práci ve veřejném sektoru. Neexistují zde žádné záruky kariéry, neboť volná místa na vyšších úrovních jsou obsazována na základě výsledku veřejné soutěže. S meritním systémem se můžeme setkat ve Spojených státech amerických, Velké Británii nebo Nizozemí.³⁹

Výhodou systému je jeho pružnost a adaptabilita aktuálním potřebám. Fluktuace zaměstnanců představuje nevýhodu, nicméně působí proti kastovnictví a úzkému resortismu a vnáší do veřejné správy soutěživost, zkušenost a výkonnost

---

³⁵ PĚKNÁ, Jitka. *Veřejná služba a systémy veřejné služby* [online], Brno, 2008. [cit. 2019-02-07]. Dostupné z: <https://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/pekna.pdf>.

³⁶ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 334.

³⁷ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 18.

³⁸ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 334-335.

³⁹ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 19.

soukromého sektoru. V porovnání s kariérním systémem se klade menší důraz na hodnoty a principy veřejné správy, tj. etiku a politickou neutralitu služby.⁴⁰

1.5 Evropské principy státní služby

Státní služba, potažmo veřejná služba, se neřadí do sféry právní regulace Evropské unie. Požadavky Evropské unie na schopnost členských zemí zaručit aplikaci a implementaci unijního práva a case law Evropského soudního dvora mají však stále více nepřímý vliv na postoj členských zemí i k této problematice.⁴¹

Pro přístup k zaměstnání ve veřejné službě je zásadní princip volného pohybu osob. Ustanovení čl. 45 odst. 4 Smlouvy o fungování Evropské unie⁴² zakotvující výjimky z tohoto principu se vztahuje jen na přibližně 10-40 % služebních míst ve veřejné správě, vztahujících se k výkonu státní moci a zajišťování veřejných zájmů, jež odůvodňují stanovení podmínky státního občanství pro vstup do veřejné služby. V tomto případě Evropský soudní dvůr užívá funkční a materiální hledisko, nikoli hledisko institucionální. S výhradou státního občanství se lze setkat u funkcí na ministerstvech, regionálních a místních orgánech, kde je hlavním úkolem příprava legislativy, její implementace, dohled nad aplikací práva a dozor nad orgány nižšího stupně.⁴³

Obecné principy upravující postavení veřejných zaměstnanců v Evropě jsou upraveny v příloze Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy R (2000) 6. Obsahem tohoto doporučení je 17 článků představujících zásady dobré praxe, podle nichž by se měla řídit legislativa a její implementace.⁴⁴ Pro ilustraci budou uvedeny stručně alespoň některé z nich:

- Právní rámec spolu s obecnými principy postavení veřejných úředníků mají za úkol vymezit právní předpisy, popřípadě kolektivní dohody, přičemž jejich provádění je svěřeno vládě či orgánu ustanovenému kolektivní dohodou.;

---

⁴⁰ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 335.

⁴¹ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 335.

⁴² Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie (Úřední věstník EU, C 83/47, 30. 3. 2010).

⁴³ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 335.

⁴⁴ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 335.

- Veřejní úředníci jsou přijímáni do zaměstnání na základě zásady rovných příležitostí a výběru, a to bez jakékoli diskriminace. Výběrové řízení je spravedlivé a veřejné.;
- Úředníci mají rovná práva jako ostatní z občanů, avšak výkon občanských práv může být zákony či kolektivními dohodami uveden do souladu s výkonem veřejných povinností. Takto mohou být právem přiměřeně omezena některá z politických či odborových práv.;
- Každý z úředníků musí mít možnost se sám vyjádřit k záležitostem týkajících se organizace a fungování výkonu veřejné správy v oblasti, kde pracují.;
- Při výkonu funkce úředníka je povinností se důsledně řídit právem, být loajální k demokratickým institucím a rozhodovat vždy uvážlivě, nestranně a odpovědně. Z důvodu vyloučení korupce a střetu zájmů se na úředníky vztahují omezení výkonu jiného zaměstnání či podnikání.;
- Jedním z předpokladů pro dobrý výkon veřejné správy je vzdělávání úředníků, což má zajistit vláda a úředník má povinnost se vzdělávání účastnit.⁴⁵

Úpadek tradiční morálky veřejné služby měl za následek vznik etických kodexů, občanských chart či kodexů chování veřejných zaměstnanců. Díky těmto dokumentům mají občané přehled o jejich právech a zároveň o povinnostech úředníků, což napomáhá k aktivování veřejné kontroly správy. Závaznost etických pravidel se v zásadě stanoví zákonem nebo smluvně v pracovní smlouvě. Jako příklad těchto dokumentů lze uvést Kodex dobrého úředního chování schválený Evropským parlamentem nebo Doporučení Rady Evropy R (2000) 10, tzv. Modelový kodex chování úředníka.⁴⁶

---

⁴⁵ Doporučení č. R (2000) 6 Výboru ministrů členskými státy o postavení veřejných činitelů v Evropě, včetně vysvětlujícího memoranda. In: *Council of Europe* © 2017 Dostupné z: [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM\(2000\)13&Language=lanEnglish&Ver=add&Site=CM&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FD C864](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM(2000)13&Language=lanEnglish&Ver=add&Site=CM&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FD C864).

⁴⁶ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 336.

2 Vývoj právní úpravy státní služby v ČR

2.1 Rakousko-Uhersko

V Rakousku-Uhersku docházelo k postupnému vytváření státní služby během druhé poloviny 19. století. Tento vývoj byl završen roku 1914 vydáním zákona č. 15/1914 ř.z., o služebním poměru státních úředníků a státních zřízenců, tzv. služební pragmatiky.⁴⁷ Služební pragmatika upravila specifický vztah ke státu pro státní zaměstnance tak, aby se lišil od pracovněprávního vztahu.⁴⁸

Osobní působnost výše uvedené služební pragmatiky se vztahovala na státní úředníky a státní sluhy. Do služebního poměru mohla být přijata pouze fyzická osoba, jež měla rakouské státní občanství, dále byla plně způsobilá k právům a povinnostem a nebyl vyhlášen konkurz na její jmění. Vznik služebního poměru byl vázán na doručení ustavovacího dekretu úředníkovi.⁴⁹

Od výše uvedených státních úředníků a státních sluhů je třeba diferencovat praktikanta, který vykonával pouze prozatímní službu na dobu určitou s výhradou odvolání. V průběhu této služby získával kvalifikaci pro výkon státní služby. Samotný prozatímní výkon služby nezakládal právo na definitivu, ale povyšovací lhůta a úspěch u odborné zkoušky byl podmínkou pro její udělení. Každým rokem probíhalo hodnocení úředníků, a to dle kvalifikačních tabulek. Hodnotila se různá kritéria, pro příklad lze uvést odborné vzdělání, pilnost, jazykové vybavení, chování či řídicí schopnosti u úředníků s postavením vedoucího.⁵⁰

Obsahem služebního poměru byla práva, ale rovněž i povinnosti. Počet povinností výrazným způsobem přesahoval práva, přičemž tento rozdíl vyrovnávala již zmíněná definitivita nabízející v neklidné době jistotu zaměstnání a výdělku. Státní úředník za Rakouska-Uherska měl příkladmo právo na uniformu, dovolenou, plat přiměřený jeho postavení, služební byt, diety, cestovné, výslužné a zaopatřovací platy po odchodu do penze. Mezi povinnosti se mimo jiné řadila věrnost a poslušnost císaři, dodržování zákonů, doživotní úřední

---

⁴⁷ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 34.

⁴⁸ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 10.

⁴⁹ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 34.

mlčenlivost, hájení veřejných zájmů, dodržování úředních hodin a zákaz přijímání darů.⁵¹

Jestliže došlo k porušení povinnosti úředníkem, následovala disciplinární odpovědnost, jež měla dva následky. Prvním z nich byl pořádkový trest, čímž byla výstraha nebo peněžitá pokuta. Druhý představoval disciplinární trest – důtka, vyřazení z postupu vyšších platů, snížení služného, menší výsluha, ba i propuštění. V případě porušení disciplinární odpovědnosti rozhodovala disciplinární komise.⁵²

Definitiva však nebyla stavem absolutním. Státního úředníka bylo možné z předem daných důvodů:

- a) přeložit;
- b) postavit mimo službu, jestliže se ucházel o mandát poslance a byl zvolen;
- c) nařídit dovolenou s čekatelným v případě chybějícího místa z důvodu nepřípustnosti či reorganizace;
- d) přeložit na dočasný odpočinek, a to pokud byl po lhůtu delší než 1 rok neschopen výkonu služby;
- e) přeložit na penzionování, jestliže byl neschopný vykonávat službu a jeho návrat byl předem vyloučen;
- f) zrušit služební poměr.⁵³

2.2 První Československá republika

Československá republika po svém vzniku převzala služební pragmatiku a s tím spojený systém státní služby na pragmatice založený.⁵⁴ V roce 1924 přišla z úsporných důvodů reorganizace, neboť veřejná správa se spolu s jejími zaměstnanci výrazně rozrostla.⁵⁵ Byl přijat zákon č. 286/1924 Sb., o úsporných

---

⁵⁰ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 34-35.

⁵¹ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 35-36.

⁵² TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 36.

⁵³ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 37.

⁵⁴ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 37.

⁵⁵ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 337.

opatřeních ve státní správě, který stanovil: „*Úkoly státu bud'ěž zásadně obmezeny na míru, kterou nezbytně vyžaduje životní zájem státu a obyvatelstva. Úkoly veřejné správy bud'ěž obstarávány co nejjednodušeji a nejúsporněji.*“⁵⁶ Další zákon č. 103/1926 Sb., o úpravě platových a některých služebních poměrů státních zaměstnanců – tzv. platový zákon, se dotkl především automatického časového postupu a nastavil podmínku pro přechod do vyšší platové třídy – složení kvalifikační zkoušky.⁵⁷

Ze zákonů, které výrazně změnily obsah služební pragmatiky, lze zmínit zákon č. 147/1933 Sb., o stíhání protistátní činností státních zaměstnanců a některých jiných osob a o překládání soudců na jiné místo proti jejich vůli, a zákon č. 131/1936 Sb., o obraně státu. Tyto zákony rozšiřovaly okruh povinností státních zaměstnanců a dávaly větší prostor pro jejich administrativní propouštění. V platnosti však zůstávala i nadále služební pragmatika upravující práva a povinnosti veřejných zaměstnanců, průběh služebních vztahů a disciplinární odpovědnost.⁵⁸

2.3 Protektorát Čechy a Morava

V průběhu tohoto období nadále zůstávala v platnosti úprava služební pragmatiky. Od roku 1939 do roku 1945 docházelo však k mnoha právním zásahům do výkonu státní služby. Předmětem těchto zásahů byl především přesun zaměstnanců vojenské, pohraniční a celní správy do civilních složek státní správy, spojený s opatřeními protektorátního vojska, dále tzv. rasové očisty a opatření v organizaci veřejné správy a trestní oblasti. Změny v právní úpravě se soustředily na osoby politicky nespolehlivé, bývalé legionáře a na osoby s židovským původem. Státní zaměstnanci byli z veřejné správy přesouváni do výrobních podniků nebo jim byla přidělována práce v německé říšské správě, kde nahrazovali německé zaměstnance povoláné do armády.⁵⁹

---

⁵⁶ Ustanovení §1-2 zákona č. 286/1924 Sb., o úsporných opatřeních ve státní správě

⁵⁷ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 337.

⁵⁸ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 37.

⁵⁹ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 38.

2.4 Druhá polovina 40. let 20. století

Po válce bylo cílem zrušit okupační opatření, jež byla v rozporu s československým právem a urovnat křivdy způsobené okupační mocností.⁶⁰ Byly přijaty prezidentské dekrety týkající se:

- a) rehabilitace a odškodnění státních zaměstnanců, kteří byli perzekuováni či utrpěli újmy;
- b) odstranění nesrovnalostí v osobních stavech (jmenování státních a dalších veřejných zaměstnanců), neboť k tomuto nedošlo již dříve, a to z různých diskriminačních důvodů;
- c) očisty veřejné správy od kolaborantů s okupanty.⁶¹

Služební pragmatika byla v roce 1950 zrušena a nahradil jí zákon č. 66/1950 Sb., o pracovních a platových poměrech státních zaměstnanců. Této skutečnosti však přecházela rozsáhlá výměna mnoha státních zaměstnanců, k čemuž posloužil politicky účelový zákon č. 213/1948 Sb., o úpravě některých poměrů na ochranu veřejných zájmů.⁶²

2.5 Období let 1950 až 1965

Zákonem č. 66/1950 Sb., o pracovních a platových poměrech státních zaměstnanců se změnilo pojetí státní služby. Přestaly se rozlišovat veřejnoprávní a soukromoprávní zaměstnanecké poměry, přičemž státní služba se považovala za zvláštní druh jednotného pracovního poměru. Před rokem 1950 představovala služební pragmatika základní právní předpis upravující státní službu, na který navazovaly další právní předpisy vztahující se ke státní službě. Po roce 1950 tomu bylo jinak, neboť zákony o státních zaměstnancích byly zvláštní právní úpravou pro dílčí otázky a služební poměr se řídil dle obecné pracovní právní úpravy. V tomto období již zákon neupravoval instituty jako definitivu, kompenzační opatření či zaručený služební postup.⁶³

---

⁶⁰ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 337.

⁶¹ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 38.

⁶² TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 38-39.

⁶³ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 39.

Přijetím zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, byl zakončen proces unifikace pracovního práva. Specifické potřeby v oblasti justice, ozbrojených sborů a dalších služeb (např. zdravotnictví) se řešily formou odchylek od zákoníku práce.⁶⁴

2.6 Období po listopadu 1989

Po roce 1989 odstartovala reforma státní správy a na ní navazující reforma státní služby, nicméně její průběh byl zpočátku velmi nekoordinovaný. Zákoník práce byl pouze doplněn o ustanovení týkající se povinností státních zaměstnanců, a to například o povinnost jednat a rozhodovat nestranně, zdržet se všeho, co by mohlo omezit důvěru v nestrannost rozhodnutí, mlčenlivost, omezení politických aktivit, nepřijímat dary či jiné výhody a vyhnout se střetu soukromého a veřejného zájmu. Dále se zakotvily další povinnosti zaměstnanců státní správy, z nichž lze zmínit především odpovědnost za škodu způsobenou výkonem státní správy. Právní úprava odměňování byla jednotná pro všechny zaměstnance veřejného sektoru.⁶⁵

Reforma státní služby nebyla provedena cestou jednotné právní úpravy, ale postupně docházelo k úpravě právních poměrů např. soudců, policistů, státních zástupců, příslušníků Bezpečnostní informační služby, vojáků z povolání atd.^{66 67} Opора tohoto přístupu se nachází v Ústavě ČR, která obsahuje pouze jedno ustanovení vztahující se ke státní službě, a to čl. 79 odst. 2, jež zní: „*Právní poměry státních zaměstnanců v ministerstvech a jiných správních úřadech upravuje zákon.*“⁶⁸ Ústava ČR nespécifikuje výslovně, jakou má mít tato právní úprava podobu. Vymezení základních ústavních principů státní služby nicméně nalezneme i v ustanoveních Listiny. Vyplývá z nich, že státní služba je založena na demokratických hodnotách, jak ve svém vnitřním uspořádání, tak i v celé své činnosti. Její základ stojí na úctě k právům a svobodám člověka (občana) a na uplatňování moci veřejné moci jako služby pro všechny občany. Občané mají

⁶⁴ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 337.

⁶⁵ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 40.

⁶⁶ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 40.

⁶⁷ Pozn.: Zákony č. 335/1991 Sb., o soudech a soudcích, č. 28/1991 Sb., o Policii ČR, č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě a č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

⁶⁸ Čl. 79. odst. 2 Ústavy ČR

rovný přístup k veřejným funkcím. Zaměstnanci veřejné správy ve správních úřadech a úřadech územních samosprávných celků požívají identická práva, svobody a jejich ochranu jako ostatní z občanů, jakákoli diskriminace z ideologických či jiných důvodů je vyloučena. Jestliže je potřeba omezit některá z práv těchto zaměstnanců, tak lze jen ve veřejném zájmu a za dodržení podmínky rovnosti a vázanosti daného omezení na účel, pro který byla stanovena. Vybraná omezení práv umožňuje sama Listina ve svém článku 27 odst. 4, a to u vyjmenovaných skupin zaměstnanců.⁶⁹

V roce 2003 byla přijata nová komplexní úprava pro služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů a rovněž pro státní zaměstnance - zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, jehož účinnost nastala až ke dni 1.1.2007, tedy po několika odkladech a novelách. Tímto zákonem se začaly řídit služební poměry příslušníků Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR, Vězeňské služby ČR, Celní správy ČR, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace. Generální inspekce bezpečnostních sborů se po jejím vzniku v roce 2012 začlenila rovněž pod působnost tohoto zákona.⁷⁰

V rámci reformy veřejné správy byla zrušena část správní agendy v území na úrovni státní správy a mnoho činností bylo přeneseno na územní samosprávu, což si žádalo přijetí nového zákona pro úpravu specifického postavení úředníků územní samosprávy na podkladu zákoníku práce. Tento požadavek byl naplněn zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o úřednících ÚSC“), který nabyl účinnosti dnem 1.1.2003.⁷¹ Bylo tedy paradoxem, že zatímco na úrovni územní samosprávy existoval plně účinný zákon o úřednících ÚSC, tak na ústřední úrovni (ministerstva a ústřední správní úřady) se uplatňoval obecný pracovněprávní předpis – zákoník práce. V obcích a krajích bylo zaručeno oddělení politických funkcí od úřednických (institut tajemníka obecního úřadu, ředitele krajského

---

⁶⁹ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 339.

⁷⁰ VAVERA, František et al. *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi. ISBN 978-807-3805-180, str. 11.

⁷¹ VAVERA, František et al. *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi. ISBN 978-807-3805-180, str. 11.

úřadu - upraven obecním a krajským zřízením), nicméně ústřední úroveň tuto depolitizaci výkonu státní správy postrádala.⁷²

Dále byl připravován nový zákon zaměřený na problematiku právních poměrů státních zaměstnanců.⁷³ Přijetí služebního zákona představovalo jednu z podmínek pro vstup do Evropské unie a rovněž česká ústava tento krok předpokládala.⁷⁴ V roce 1992 se Ministerstvo práce a sociálních věcí spolu s Úřadem pro legislativu a veřejnou správu začalo zabývat přípravou prvního návrhu v souladu s Programovým prohlášením vlády. Byl zpracován návrh obsahující zásady služebního zákona, jež prošly schválením a následně byly projednány ve výborech České národní rady. Poté však již zpracované paragrafové znění zákona nebylo zařazeno na pořad jednání vlády, tudíž se jím vláda dále nezabývala. V roce 1995 nastaly opět pochybnosti o tom, zda vůbec státní službu upravovat a došlo ke zpochybnění již schválených zásad.⁷⁵

V roce 1996 byly na základě usnesení vlády č. 577/1996 legislativní práce obnoveny, přičemž hlavním úkolem bylo připravit věcný záměr zákona o státní službě. Ministerstvo práce a sociálních věcí zpracovalo v průběhu dalšího roku dokument s názvem „*Možnosti řešení státní služby v ministerstvech a jiných správních úřadech.*“ Kvůli demisi vlády v listopadu 1997 nedošlo vůbec k projednání tohoto dokumentu. Nastoupila nová vláda a v květnu 1998 vznikl věcný záměr zákona o službě občanských státních zaměstnanců a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ministerstev a jiných správních úřadů. Ačkoli tento návrh prošel připomínkovým řízením, tak narazil na kritiku odborníků, z nichž někteří požadovali jeho přepracování. Z tohoto důvodu nebyl ani tento věcný záměr vládě předložen a situace se vrátila na samý začátek.⁷⁶

Nová vláda v roce 1998 si stanovila ve svém Programovém prohlášení za cíl předložit zákon o státní službě⁷⁷, jehož věcný záměr byl schválen během

---

⁷² BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 11.

⁷³ VAVERA, František et al. *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi. ISBN 978-807-3805-180, str. 12.

⁷⁴ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 338.

⁷⁵ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 50.

⁷⁶ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 51.

⁷⁷ Pozn.: Zákon měl na jedné straně klást vysoké nároky na profesionální zaměstnance veřejné správy, ale na straně druhé je chránit při výkonu jejich náročného zaměstnání.

roku 1999. V listopadu 2000 došlo ke schválení paragrafového znění spolu s návrhem zákona č. 219/2000 Sb., kterým se provádějí změny v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky a mění zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky – dále jen „kompetenční zákon“, a zákon č. 309/2002 Sb., o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona služebního.⁷⁸ Zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (dále jen „služební zákon“) se stal součástí právního řádu ČR od roku 2002. Nabytí účinnosti bylo původně stanoveno na rok 2004, ale náklady na nabytí účinnosti služebního zákona byly vypočteny na částku 750 milionů Kč, což bylo zřejmě i jedním z důvodů, proč se účinnost zákona odkládala až do roku 2015.⁷⁹ Faktický zájem na jeho uvedení v účinnost neměli především politici, což se ovšem nedalo říci o zaměstnancích ústředních správních orgánů, kteří netrpělivě vyčkávali.⁸⁰ Služební zákon byl nahrazen v roce 2014 komplexní novelou zákona – de facto novým zákonem č. 234/2014 Sb., o státní službě, účinným ke dni 1.1.2015.⁸¹

---

⁷⁸ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059, str. 51.

⁷⁹ VAVERA, František et al. *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi. ISBN 978-807-3805-180, str. 12-14.

⁸⁰ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 41.

⁸¹ VAVERA, František et al. *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi. ISBN 978-807-3805-180, str. 12-14.

3 Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě

Nežli bude přiblížen samotný zákon o státní službě je nutno předeslat, že v průběhu zpracovávání této diplomové práce došlo k jeho novelizaci, a to konkrétně zákonem č. 35/2019 Sb., kterým se mění zákon o státní službě a zákon č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o zahraniční službě“). Dále bylo schváleno nařízení vlády č. 36/2019 Sb., o podrobnostech služebního hodnocení státních zaměstnanců a vazbě osobního příplatku státního zaměstnance na výsledek služebního hodnocení a o změně nařízení vlády č. 304/2014 Sb., o platových poměrech státních zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů. Tyto zmíněné dva právní předpisy nabyly účinnosti dnem 1.3.2019, tudíž i následující kapitoly diplomové práce se řídí zákonem o státní službě ve znění účinném k tomuto dni.⁸²

Zákon o státní službě byl přijat s cílem posílit transparentnost veřejné správy, s čímž je úzce spjata její depolitizace, stabilizace a profesionalizace. Dle dosavadní praxe s aplikací zákona o státní službě se ukazuje, že těchto cílů se podařilo dosáhnout, nicméně je nutné reagovat na nové skutečnosti, které se v průběhu jeho aplikace objevily. Na některé z nich již reagovala novela účinná od 1.6.2017 zefektivňující postupy v souvislosti s obsazováním volných služebních míst nebo zastupováním služebních orgánů. Novelou účinnou od března tohoto roku se pokračuje ve vytváření ještě vhodnějších podmínek pro profesionalizaci státní služby a větší motivaci státních zaměstnanců k dalšímu profesnímu rozvoji. Záměrem je nejen kvalitnější výkon státní služby, ale i posílení odpovědnosti představených.⁸³

Novela zákona o státní službě si klade dle důvodové zprávy následující cíle:

- a) **rozšířit okruh osob, jež se mohou účastnit výběrových řízení na místo představených;**

---

⁸² Novela zákona o státní službě. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR: © 2019 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/aktuality-aktuality-novela-zakona-o-statni-sluzbe.aspx>.

⁸³ Důvodová zpráva k zákonu č. 35/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů (dále jen „Důvodová zpráva k zákonu č. 35/2019 Sb.“).

Otevírají se výběrová řízení ve smyslu rozšíření okruhu osob, které se mohou na jednotlivé pozice představených přihlásit. Zavádějí se dvoukolová výběrová řízení (dříve až tříkolová), přičemž ve druhém kole se umožňuje účast široké skupině uchazečů, a to i ze soukromé sféry. Systém státní služby by tak měl být schopný pružně reagovat na měnící se potřeby výkonu státní správy, zejména v případech, kdy jsou potřeba odborníci zaměřující se na danou oblast.⁸⁴

b) snížit počet oborů státní služby, které je možné stanovit pro služební místo;

Mezi další změny patří omezení počtu oborů státní služby připadajících na jedno služební místo, a to konkrétně na 3 obory státní služby, pouze u představených na 4 obory státní služby. Do současné doby bylo pro jedno služební místo stanoveno daleko více oborů státní služby, což mohlo odrazovat zájemce o zaměstnání v režimu státní služby, neboť s tím souvisela povinnost složit vícero úřednických zkoušek.⁸⁵

c) změnit systém služebního hodnocení;

Systém služebního hodnocení státních zaměstnanců se stal flexibilnějším, jelikož nyní umožňuje hodnotitelům pružně reagovat na změny v kvalitě výkonu státní služby hodnoceného státního zaměstnance. Služební hodnocení bude probíhat nejen jako pravidelné, to znamená vždy ve stejném termínu u všech státních zaměstnanců ve služebním úřadu, ale rovněž dle potřeby. Řeší se tak situace, kdy se výkon státního zaměstnance zvýší a hodnotitel tak může doporučit příznání či zvýšení osobního příplatku. Právý opak nastane, pokud s výkonem státního zaměstnance nebude hodnotitel spokojen. S hodnocením se dále státní zaměstnanci setkají v souvislosti s potřebou stanovení jejich individuálních cílů pro další osobní rozvoj, jestliže o hodnocení sami požádají nebo v případech, kdy jsou hodnoceni jako nevyhovující. Služebním orgánům se otevřela možnost stanovit si delší interval pro pravidelná hodnocení, a to až na tři roky.⁸⁶

Představení mají nově k dispozici pro hodnocení pětistupňovou škálu a snížil se počet oblastí, které nyní podléhají hodnocení. Státní zaměstnanci mohou podat námitku proti služebnímu hodnocení, přičemž jí musí řádně

---

⁸⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 35/2019 Sb.

⁸⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 35/2019 Sb.

⁸⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 35/2019 Sb.

odůvodnit a navrhnout, jakým způsobem by služební hodnocení upravili. Došlo i k úpravě hodnotitelů vybraných vysokých státních úředníků, kdy hlavní role přešla ze služebních orgánů na bezprostřední nadřízené.⁸⁷

d) rozšířit důvody pro odvolání představených;

Vedoucí služebních úřadů, náměstci pro řízení sekcí, ředitelé sekcí, ředitelé odborů i vedoucí oddělení byli před novelou zákona o státní službě jmenováni na dobu neurčitou a odvolat je bylo možné jen ze zákonných důvodů, což znamenalo, že byli odvoláni až za situace, pokud dosahovali nevyhovujících služebních výsledků. Docházelo tak k situacím, kdy představený s dostačujícím výkonem (byť však podprůměrným) zůstával i nadále představeným, jež je jmenován na dobu neurčitou.⁸⁸

Novela si klade ambice výše popsaný stav změnit a zajistit, aby mezi představenými byli jen ti, kteří dosáhnou při služebním hodnocení na první tři nejlepší stupně hodnocení v rámci pětistupňové škály.⁸⁹

e) další změny vyžádané praxí a nezbytné pro zvýšení efektivity státní služby;

Další změny se týkají například úpravy dalšího z důvodu pro převedení na jiné služební místo – státní zaměstnanec odmítne uzavřít dohodu o odpovědnosti k ochraně hodnot svěřených státnímu zaměstnanci k vyúčtování či úspěšně nevykoná úřednickou zkoušku ve lhůtě 12 měsíců ode dne, kdy začal vykonávat státní službu v jiném, respektive dalším oboru státní služby. Nelze opomenout změny vyvolané novelizací předpisů, které upravují pracovnělékařské služby.⁹⁰

Mediální zájem vyvolala změna zákona o státní službě v části odvolávání státních tajemníků, které nyní může odvolávat vláda na návrhy ministrů.⁹¹ Konkrétně se změna týká zejména ustanovení § 60 odst. 3, kde je

---

⁸⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 35/2019 Sb.

⁸⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 35/2019 Sb.

⁸⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 35/2019 Sb.

⁹⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 35/2019 Sb.

⁹¹ Vláda bude moci odvolávat státní tajemníky, Sněmovna přehlasovala Senát. In: *Novinky.cz* [online]. BORGIS a.s., © 2003-2019, 23.01.2019 [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/495353-vlada-bude-moci-odvolavat-statni-tajemniky-snemovna-prehlasovala-senat.html>.

stanoveno, že náměstek pro státní službu, státní tajemník a personální ředitel sekce pro státní službu⁹² se odvolají ze služebního místa i v případech, kdy poruší zvláště hrubým způsobem služební kázeň, dopustí se zaviněného jednání, kterým naruší důstojnost své funkce či ohrozí důvěru v jeho nestranné, spravedlivé a odborné rozhodování. Dalším z důvodů odvolání je nevykonávání služby po dobu delší než 6 měsíců. Zatímco návrh na odvolání náměstka pro státní službu, respektive personálního ředitele pro státní službu předkládá vládě ministr vnitra, tak u státního tajemníka podává návrh příslušný ministr nebo vedoucí Úřadu vlády, a to po projednání s náměstkem pro státní službu.⁹³ Současně byl státní tajemník (stejně jako náměstek pro státní službu) vyňat z kárné odpovědnosti.⁹⁴ Předseda ODS Petr Fiala v souvislosti s touto změnou vytkl vládě následující: „*Pokoušíte se o novou politizaci státní správy.*“ Podobný názor vyřkl i předseda poslanců KDU-ČSL Jan Bartošek: „*Pošlapáváte princip, na kterém byl zákon postaven, tedy stabilita státní správy.*“⁹⁵

3.1 Legislativní proces

Na úvod je nutno zmínit, že cesta k nové právní úpravě v podobě zákona o státní službě nebyla jednoduchá. V roce 2013 Evropská unie pohrozila České republice sankcemi, jestliže nebude mít účinný zákon, který by stabilizoval a odpolitizoval státní správu. Až poté bylo přistoupeno k aktivitám, které by po nevyhnutelných novelách z důvodu změněné situace od přijetí služebního zákona uvedly neúčinný služební zákon po několika letech v účinnost. Na politické půdě však převládala neochota měnit stávající stav.⁹⁶

Zákon o státní službě nebyl přijat zcela běžným způsobem,⁹⁷ nýbrž při jeho schvalování došlo k porušení zvyklostí odpovídajících standardnímu

---

⁹² Pozn.: Na personálního ředitele sekce pro státní službu se ustanovení vztahuje jen v případě, že vykonává pravomoci náměstka pro státní službu z důvodu neobsazení služebního místa náměstka pro státní službu.

⁹³ Ustanovení § 60 odst. 3 zákona č. 234/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní službě“)

⁹⁴ Ustanovení § 88 odst. 2 zákona o státní službě

⁹⁵ Vláda bude moci odvolávat státní tajemníky, Sněmovna přehlasovala Senát. In: *Novinky.cz* [online]. BORGIS a.s., © 2003-2019, 23.01.2019 [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/495353-vlada-bude-moci-odvolavat-statni-tajemniky-snemovna-prehlasovala-senat.html>.

⁹⁶ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 43.

⁹⁷ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 10.

legislativnímu procesu. Z tohoto důvodu byla procedura přijetí zákona o státní službě napadena ústavní stížností prezidenta České republiky. Zpochybňována byla zejména skutečnost, že primárně byl jako Sněmovní tisk č. 71 skupinou poslanců Parlamentu České republiky předložen v prosinci 2013 návrh zákona, kterým se měnil služební zákon. Vláda k tomuto návrhu zákona zaujala v lednu 2014 odmítavé stanovisko.⁹⁸

Výše uvedený návrh zákona byl nahrazen v podobě komplexního pozměňovacího návrhu zcela novým návrhem zákona o státní službě, který Poslanecká sněmovna projednala poprvé v červenci 2014 v rámci druhého čtení. V srpnu 2014 poté, co byl vrácen ze třetího do druhého čtení, ho Poslanecká sněmovna ve třetím čtení schválila.⁹⁹

Komplexní pozměňovací návrh zákona, v tomto případě návrh skupiny poslanců odmítající novelu služebního zákona, ale naopak předpokládající jeho zrušení spolu s doprovodným zákonem a přijetí poslaneckého návrhu zákona o státní službě, neprošel žádným připomínkovým řízením. Tím bylo znemožněno ministerstvům, ústředním správním úřadům a jiným dotčeným správním úřadům a jejich vedoucím zaměstnancům vznést jakékoli zásadní výhrady, námitky, případně zásadní připomínky. Za další z vad legislativního procesu lze považovat skutečnost, že návrh zákona zcela postrádal důvodovou zprávu, která je nezbytnou součástí návrhu zákona a je důležitá jednak pro transparentnost politického rozhodování, tak i pro další interpretaci zákona. Obsah důvodové zprávy upravují Legislativní pravidla vlády a zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „jednací řád Poslanecké sněmovny“).¹⁰⁰ Dle ustanovení § 86 odst. 3 jednacího řádu Poslanecké sněmovny se v důvodové zprávě zhodnotí stávající platný právní stav a vysvětlí se proč je nezbytná nová úprava v jejím celku – obecná část, i jednotlivá ustanovení – zvláštní část. Její součástí je i předpokládaný finanční a hospodářský dopad navrhované úpravy tzn. nároky jak na státní rozpočet, tak i na rozpočty krajů

---

⁹⁸ BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 8.

⁹⁹ BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 8.

¹⁰⁰ BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 8.

a obcí. V neposlední řadě je hodnocen soulad návrhu zákona s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy a s ústavním pořádkem ČR.¹⁰¹

Návrh zákona o státní službě, jež byl schválen Poslaneckou sněmovnou, byl postoupen Senátu v září roku 2014 jako Senátní tisk č. 336. Následující měsíc Senát zákon o státní službě schválil. Původní novela v té době platného služebního zákona byla během legislativní procedury v Poslanecké sněmovně nahrazena zákonem o státní službě, který současně zrušil stávající služební zákon. Dále byl zákon předložen prezidentovi České republiky k podpisu, nicméně ten využil svého práva veta, zákon nepodepsal a vrátil jej zpět Poslanecké sněmovně. Prezidentovo právo veta bylo přehlasováno Poslaneckou sněmovnou a zákon o státní službě byl tak přijat. Prezident České republiky se ohledně služebního zákona obrátil na Ústavní soud s ústavní stížností, kde upozornil na to, „že zákon o státní službě vyvolává zásadní ústavněprávní pochybnosti, počínaje nestandardní procedurou jeho projednávání, přes některá jeho zmocňovací ustanovení nebo mezery v zákoně, až po neurčitá nebo nejasná ustanovení.“¹⁰² Z tohoto důvodu navrhl Ústavnímu soudu ČR úplné zrušení zákona o státní službě, popřípadě zrušení jeho vybraných ustanovení.¹⁰³ Konkrétně se jednalo o ustanovení § 1 odst. 2, § 5 odst. 2, § 11 odst. 3, § 14 odst. 2, § 15 odst. 3, § 16, § 17 odst. 3 věta čtvrtá, § 21 odst. 3, § 22, § 31 odst. 2, § 78 písm. c), § 85 odst. 5, § 104 odst. 3, § 145 odst. 3, § 165, § 172, § 173, § 178, § 184 odst. 2 a § 189 zákona o státní službě.¹⁰⁴

Prezident České republiky zdůvodňuje výše zmíněný návrh na zrušení zákona o státní službě či jeho ustanovení protiústavností procedury, kterou byl napadený zákon přijat a při níž byly porušeny základní principy legislativní činnosti vyplývající jak z Ústavy ČR, tak i z jednacního řádu Poslanecké sněmovny. V nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 30.6.2015, sp. zn. Pl. ÚS 21/14 je popsána jeho další argumentace: „Záměnou práva poslanců předkládat návrh zákona s právem poslanců předkládat pozměňovací návrh byla vyřazena vláda z ústavního práva předložit k návrhu zákona o státní službě stanovisko, bylo

---

¹⁰¹ Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, ust. § 86 odst. 3.

¹⁰² BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 8-9.

¹⁰³ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 10.

vyřazeno projednání tohoto návrhu zákona v Poslanecké sněmovně v prvním čtení a tzv. komplexní pozměňovací návrh postrádá důvodovou zprávu. Účelem pozměňovacího návrhu není podle navrhovatele původní návrh zásadně měnit ani rozšiřovat, jak se to stalo v projednávaném případě.“ Dále zmiňuje skutečnost, že komplexní pozměňovací návrh neměnil návrh původní, nýbrž jej zcela nahradil novým návrhem zákona.¹⁰⁵

Ústavní soud vyhověl návrhu na zrušení ustanovení § 17 odst. 3 věty čtvrté zákona o státní službě, které zakládalo právo vedoucích Úřadu Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, Českého telekomunikačního úřadu, Energetického regulačního úřadu, Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Úřadu pro ochranu osobních údajů, Českého statistického úřadu nebo Státního úřadu pro jadernou bezpečnost, oponovat vládě v případě, kdy by v rámci systemizace měla záměr snížit počet služebních míst či snížit objem prostředků na platy.¹⁰⁶ Důvodem pro jeho zrušení byl rozpor s Ústavou ČR. Tímto krokem však Ústavní soud nezpochybnil fakt, že správa některých specifických oblastí veřejné správy si žádá nezávislé postavení regulačních orgánů. Nicméně uplatnění prvků nezávislosti musí být v souladu s ústavním pořádkem a zároveň hodnoceno systémově v kontextu celkového ústavního uspořádání České republiky jako parlamentní demokracie. Rozhodování o takových otázkách, jako je počet služebních míst či objem finančních prostředků na platy státních zaměstnanců, nelze prostřednictvím zákona vyjmout z odpovědnosti vlády tím, že její rozhodnutí bude závislé na souhlasu vedoucího správního úřadu. Vláda je odpovědná Poslanecké sněmovně za řádný chod státní správy, potažmo státní služby, a této ústavní odpovědnosti zakotvené v čl. 68 odst. 1 Ústavy ČR ji nelze zprostit zákonem, a to i kdyby s tím sama vláda souhlasila.¹⁰⁷

Ve zbývající části byl návrh Ústavním soudem zamítnut, neboť i přes vady legislativní procedury považoval soud za významnější právní jistotu státních

---

¹⁰⁴ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 30.6.2015, sp.zn. Pl. ÚS 21/14.

¹⁰⁵ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 30.6.2015, sp.zn. Pl. ÚS 21/14.

¹⁰⁶ BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 10.

¹⁰⁷ SEDLÁČKOVÁ, Martina. Ústavní soud částečně vyhověl návrhu prezidenta republiky ve věci služebního zákona. In: *Ústavní soud České republiky – oficiální webové stránky* [online]. Ústavní soud ČR: © 2015 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/aktualne/ustavni-soud-castecne-vyhovel-navrhu-prezidenta-republiky-ve-veci-sluzebniho-zakona/>.

zaměstnanců, kteří se již novým zákonem o státní službě začali řídit.^{108 109} V závěru nálezu vyjádřil Ústavní soud tezi, že tento nález „nemá ambici zcela uzavřít případný budoucí diskurs nad ústavností některého konkrétního ustanovení zákona o státní službě.“¹¹⁰

K zabezpečení podmínek aplikace zákona o státní službě byl přijat rovněž zákon č. 250/2014 Sb., o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona o státní službě – tzv. změnový zákon, ve znění pozdějších předpisů, jehož obsahem jsou četná doplnění a změny právní úpravy právních předpisů, které bylo nutno novelizovat. Účinnost tento zákon nabyl dne 1.1.2015.¹¹¹

Změnový zákon přinesl změny ve statusu úřadů (správních úřadů a ústředních správních úřadů). Došlo k úpravě kompetenčního zákona, kde se mezi ústřední orgány státní správy, respektive ústřední správní úřady nově řadí i Úřad pro ochranu osobních údajů a Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. Dále vznikly nové správní úřady, přičemž jako příklad lze uvést Agenturu ochrany přírody a krajiny České republiky jako správní úřad podřízený Ministerstvu životního prostředí. Změnil se a doplnil způsob ustanovení vedoucích zaměstnanců a správních úřadů, a to za účelem řízení organizačních věcí státní služby. V neposlední řadě vytvořil změnový zákon předpoklady pro kontinuální, aktuální a bezproblémový převod zaměstnanců z pracovního poměru ve služebních úřadech do režimu zákona o státní službě a služebního poměru.¹¹²

3.2 Působnost zákona

Ustanovení § 1 zákona o státní službě lze chápat jako pozitivní věcné vymezení působnosti tohoto zákona, přičemž tento zákon upravuje právní poměry státních zaměstnanců, kteří vykonávají ve správních úřadech státní správu, dále se soustředí na organizační věci služby, služební vztahy a odměňování státních zaměstnanců, řízení ve věcech služebního poměru a organizační věci týkající se

---

¹⁰⁸ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 11.

¹⁰⁹ Pozn.: Zákon o státní službě se stal účinný dnem 1.1.2015, zatímco Ústavní soud rozhodl až dne 30.6.2015.

¹¹⁰ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 30.6.2015, sp.zn. Pl. ÚS 21/14.

¹¹¹ BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 9.

¹¹² BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 9-10.

zaměstnanců správních úřadů pracujících v pracovněprávním vztahu.¹¹³ Pro další přiblížení působnosti zákona o státní službě budou definovány pojmy „správní úřad“ a „státní zaměstnanec“ ve světle zákona o státní službě.

Jako „správní úřad“ se dle zákona o státní službě označuje ministerstvo a jiný správní úřad, pokud je zřízen zákonem a je-li výslovně označen za správní úřad nebo orgán státní správy.¹¹⁴ Je nedůsledností legislativy, že užívá jak výrazu „správní úřad“, tak i „orgán státní správy“, byť obsah těchto pojmů je v podstatě shodný a platná Ústava ČR používá pojem „správní úřad“. V kompetenčním zákoně se však setkáme s výrazem „ústřední orgán státní správy.“ Nové zákony, které v době platné Ústavy ČR zřizovaly správní úřady, je již tímto výrazem označovaly, ale i přesto lze nalézt výjimky, kdy instituce zřízená nepochybně jako správní úřad byla označena jako ústřední orgán státní správy (např. Česká plemenářská inspekce).¹¹⁵

Bělecký pojem správní úřad specifikuje následujícím způsobem: *„správními úřady se v souladu s Ústavou rozumí státní orgány, které jako institucionální součásti moci výkonné vykonávají působnost a pravomoci v rámci státní správy.“* Ústava ČR zakotvuje správní úřady v hlavě třetí „Moc výkonná“, přičemž jejich existence a právní postavení upravuje článek 79 Ústavy ČR. Za správní úřad označujeme tedy takový státní orgán, jež je součástí moci výkonné, avšak nejedná se o prezidenta ani vládu České republiky.¹¹⁶ Existuje několik skupin, do kterých se dají správní úřady rozdělit, a to 14 ministerstev, 16 dalších ústředních správních úřadů¹¹⁷, jiné správní úřady s celostátní působností¹¹⁸ a správní úřady s omezenou územní působností.¹¹⁹ ¹²⁰Zákon o státní službě rozlišuje dále služební úřad, kterým je pro jeho účely jak správní úřad, tak

---

¹¹³ Ustanovení § 1 zákona o státní službě

¹¹⁴ Ustanovení § 3 zákona o státní službě

¹¹⁵ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 19-20.

¹¹⁶ BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 14.

¹¹⁷ Pozn.: Např. Český statistický úřad, Český telekomunikační úřad a Český úřad zeměměřičský a katastrální.

¹¹⁸ Pozn.: Např. Česká školní inspekce, Česká obchodní inspekce a Státní veterinární správa.

¹¹⁹ Pozn.: Např. finanční úřady, celní úřady, krajské hygienické stanice, katastrální úřady a oblastní inspektoráty práce.

¹²⁰ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 22-24.

i státní orgán nebo právnická osoba, o nichž tak stanoví jiný zákon.¹²¹ Pomocí zvláštního zákona lze tedy rozšířit okruh služebních úřadů, v nichž je vykonávána státní služba v režimu zákona o státní službě, a to o jiné instituce než správní úřady zmíněné v ustanovení § 3 zákona o státní službě. Služebním úřadem je takto Státní fond životního prostředí ČR, Státní fond dopravní infrastruktury, Státní zemědělský intervenční fond a Centrum pro regionální rozvoj ČR.¹²²

Státního zaměstnance definuje zákon o státní službě jako fyzickou osobu, jež byla přijata do služebního poměru a zařazena na služební místo, popřípadě byla jmenována na služební místo představeného, aby vykonávala některou z činností vymezených v ustanovení § 5 zákona o státní službě.¹²³ V tomto ustanovení je definována služba pomocí výčtu činností, jež je spojením věcné působnosti resortů či úseků státní správy (státní statistická služba, obrana státu) a průřezových činností (příprava návrhů právních norem, koncepcí správních úkonů včetně kontroly). Podle Hendrycha je tento výčet vytvořen bez jasné koncepce, stejně tak jako institut oborů služby, specifikovaný nařízením vlády č. 106/2015 Sb., o oborech státní služby, se kterým se pojí vznik a samotný průběh služebních poměrů.¹²⁴ V příloze zmíněného nařízení je definováno celkem 79 oborů služby, přičemž tato úprava navazuje na ustanovení § 5 odst. 1 zákona o státní službě. Obecné činnosti jsou podřazovány pod konkrétní obory služby, a to dle působnosti vykonávané služebními úřady.¹²⁵ S účinností od 1.7.2019 bude nařízení vlády č. 106/2015 Sb. nahrazeno nařízením vlády č. 1/2019 Sb., o oborech státní služby, v jehož příloze je vymezeno celkem 63 oborů služby.¹²⁶

Mezi další specifickou terminologií zákona o státní službě patří pojem „představený,“ který přibližuje § 9 zákona o státní službě. Funkci představeného zastává státní zaměstnanec, který je oprávněn vést podřízené státní zaměstnance, ukládat jim služební úkoly, řídit, organizovat a kontrolovat výkon jejich služby a dávat jim příkazy. Považuje se za něj rovněž fyzická osoba oprávněná dávat státnímu zaměstnanci v mezích zákona příkazy k výkonu služby. Může jím být

---

¹²¹ BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 23.

¹²² PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 25-26.

¹²³ Ustanovení § 6 zákona o státní službě

¹²⁴ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 342.

¹²⁵ BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 29.

i voják z povolání či příslušník bezpečnostního sboru.¹²⁷ Zákon o státní službě stanovuje v § 9 odst. 2 a 3 hierarchii představených. Zatímco v Úřadu vlády a ministerstvu jsou představenými „náměstek pro řízení sekce“, „ředitel odboru“ a „vedoucí oddělení“, tak v jiných správních úřadech jsou služebními místy představených „vedoucí služebního úřadu“, „ředitel sekce“, „ředitel odboru“ a „vedoucí oddělení.“¹²⁸

Státním zaměstnancům přísluší služební označení s přímou vazbou na dosažený stupeň kvalifikace, jež musí státní zaměstnanec splňovat. Zákon o státní službě rozlišuje následující služební označení pro služební místa státních zaměstnanců se:

- a) středním vzděláním s výučním listem – **referent**;
- b) středním vzděláním s maturitní zkouškou – **odborný referent**;
- c) vyšším odborným vzděláním – **vrchní referent**;
- d) vysokoškolským vzděláním v bakalářském studijním programu – **rada**;
- e) vysokoškolským vzděláním v magisterském studijním programu – **odborný či vrchní rada**.¹²⁹

Odlišné označení platí pro zaměstnance ministerstev (ministerský rada, vrchní ministerský rada) a Úřadu vlády (vládní rada, vrchní vládní rada).¹³⁰

Negativní vymezení osobní působnosti zákona nalezneme v ustanovení § 2 zákona o státní službě, jež uvádí okruh osob vyňatých z působnosti zákona o státní službě. Jsou jimi nositelé politických funkcí (členové vlády, jejich tiskoví mluvčí, náměstkové apod.), vedoucí vybraných tzv. nezávislých správních úřadů (např. členové Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, předseda a místopředseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, předseda a místopředseda Českého statistického úřadu) a také zaměstnanci vykonávající pomocné, servisní a manuální práce ve správních úřadech.¹³¹ Tyto výjimky jsou činěny s cílem zachovat větší míru nezávislosti takových osob. Ustanovení § 2 zákona o státní službě uvádí, že na tyto osoby se tento zákon „nevztahuje.“ Nejedná se však

---

¹²⁶ Nařízení vlády č. 1/2019 Sb., o oborech státní služby.

¹²⁷ Ustanovení § 9 odst. 1 zákona o státní službě

¹²⁸ Ustanovení § 9 odst. 2 a 3 zákona o státní službě

¹²⁹ Ustanovení § 7 odst. 1 a 2 zákona o státní službě

¹³⁰ Ustanovení § 7 odst. 3 zákona o státní službě

¹³¹ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807-4006-241, str. 342.

o zcela přesné vyjádření, neboť i přesto, že uvedené pozice nebudou v režimu služebního poměru, tak jsou ve většině případů v postavení orgánu služebního, jež rozhoduje ve věcech státní služby vůči svým níže postaveným státním zaměstnancům (výjimku tvoří samozřejmě zaměstnanci uvedení v ustanovení § 2, odst. 1, písm. k) zákona o státní službě). Při výkonu této činnosti se řídí zákonem o státní službě, který se na ně nevztahuje pouze v případě, kdy jde o jejich vlastní vztah ke státu založený na základě pracovního poměru.¹³² Zákon o státní službě se nevztahuje ani na zaměstnance působící v bezpečnostním sboru, Generální štábu Armády České republiky, Vojenské policii, Vojenském zpravodajství, Národním bezpečnostním úřadu a v Národním úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost.¹³³ Jejich vztah ke státu upravují zvláštní zákony, například zákon o vojácích z povolání nebo zákon o služebních poměrech příslušníků BS aj.¹³⁴

3.3 Organizace státní služby

Zákon o státní službě dále obsahuje úpravu uspořádání státní služby a postavení státních zaměstnanců. Pro státní službu obecně je charakteristické hierarchické uspořádání.¹³⁵

V oblasti státní služby má hlavní úlohu Ministerstvo vnitra ČR, jehož působnost je stanovena taxativním výčtem v § 13 odst. 1 zákona o státní službě s obecnou klauzulí, že kromě vyjmenovaných činností plní úkoly stanovené zákonem. Mezi jeho úkoly patří především příprava návrhu systemizace služebních míst, koordinace zpracování návrhů organizačních struktur služebních úřadů a také koordinace vzdělávání a systému hodnocení státních zaměstnanců. Vedle Ministerstva vnitra ČR vykonává v rámci státní služby určitou působnost i Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR spolu s Ministerstvem financí ČR, neboť

---

¹³² ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 19.

¹³³ Ustanovení § 2 odst. 2 zákona o státní službě

¹³⁴ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 19.

¹³⁵ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 19.

kompetenční zákon v § 9 odst. 2 stanovuje, že připravuje a předkládá vládě návrhy právní úpravy v oblasti odměňování státních zaměstnanců.¹³⁶

Působnost Ministerstva vnitra ČR v oblasti státní služby vykonává sekce pro státní službu, zřízená jako vnitřní organizační jednotka ministerstva. Výjimku tvoří působnost, kterou zákon svěřil zákonem ministroví vnitra, náměstkovi pro státní službu, státnímu tajemníkovi či personálnímu řediteli sekce pro státní službu. V čele sekce pro státní službu stojí náměstek pro státní službu, jímž je v současné době RNDr. Josef Postránecký.¹³⁷ Náměstkovi pro státní službu je podřízen personální ředitel sekce pro státní službu, jehož funkci aktuálně vykonává Mgr. Iva Hřebíková, který by v případě neobsazené pozice náměstka pro státní službu vykonával jeho pravomoci.¹³⁸

Na další úrovni v hierarchii státní služby stojí vedoucí služebních úřadů a státní tajemníci na Úřadu vlády a ministerstvech.¹³⁹ Do pravomoci vedoucích služebních úřadů zákon o státní službě zařazuje řízení činností souvisejících se zajišťováním organizačních věcí služby, správy služebních vztahů a též odměňování státních zaměstnanců a vedoucího podřízeného služebního úřadu. Rovněž plní úkoly, které souvisejí s pracovněprávními vztahy zaměstnanců ve správním úřadu. Okruh jejich pravomocí je obdobný jako u státních tajemníků.¹⁴⁰

Poslední místo v systému služby zauímají představení na jednotlivých úrovních řízení služebního úřadu – vedoucí oddělení, ředitelé odborů a sekcí nebo náměstek pro řízení sekce.¹⁴¹

Pro samotnou organizaci státní služby je důležitý pojem „služební orgán.“ Zákon o státní službě definuje služební orgán pomocí taxativního výčtu

---

¹³⁶ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 52.

¹³⁷ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 52.

¹³⁸ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 19.

¹³⁹ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 20.

¹⁴⁰ Ustanovení § 14 odst. 1 a 2 zákona o státní službě

¹⁴¹ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 20.

v ustanovení § 10 odst. 1, který specifikuje, kdo je vůči komu v postavení služebního orgánu, což je významné vzhledem působnosti služebního orgánu.¹⁴²

Služebními orgány jsou následující subjekty:

- a) vláda či ministr vnitra na základě pověření vlády vůči náměstkovi ministra vnitra pro státní službu;
- b) vláda či pověřený člen vlády vůči vedoucímu služebnímu úřadu, jež je ústředním správním úřadem;
- c) náměstek pro státní službu vůči vedoucímu služebnímu úřadu, jež nemá nadřízený služební úřad, státnímu tajemníkovi a personálnímu řediteli sekce pro státní službu;
- d) vedoucí služebního úřadu či státní tajemník vůči vedoucímu podřízeného služebního úřadu;
- e) personální ředitel sekce pro státní službu vůči státním zaměstnancům v sekci pro státní službu;
- f) vedoucí služebního úřadu či státní tajemník vůči všem ostatním státním zaměstnancům.¹⁴³

Úkolem služebního orgánu je jednat a rozhodovat ve správním řízení ve věcech služebního poměru státních zaměstnanců, vůči nimž je v postavení služebního orgánu. Mimo jiné lze do jeho působnosti zařadit i rozhodování o přijetí do služebního poměru či naopak rozhodnutí o skončení služebního poměru, vyhlašování výběrových řízení na obsazení volných služebních míst, vydávání služebních posudků či služebních předpisů.¹⁴⁴

3.4 Systemizace státní služby

Cílem zavedení systemizace a s ní spojeného složitého procesu schvalování je snaha o upevnění státní správy a její ochrana před bezdůvodnými personálními obměnami.¹⁴⁵ Zákon o státní službě obsahuje terminologickou nepřesnost, neboť systemizaci dle něj lze chápat v širším smyslu, a to jako

---

¹⁴² PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 45.

¹⁴³ Ustanovení § 10 odst. 1 zákona o státní službě

¹⁴⁴ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 45.

¹⁴⁵ Systemizace a organizační struktura služebního úřadu. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR: © 2019 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/systemizace-a-organizacni-struktura-sluzebniho-uradu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

společný pojem pro systemizaci služebních míst dle § 17 odst. 1 a dále systemizaci pracovních míst ve smyslu § 172. V rámci přechodných ustanovení, konkrétně v § 184 zákona o státní službě, se tyto dvě systemizace striktně rozlišují, přičemž výraz „systemizace“ se používá výhradně pro systemizaci služebních míst a systemizace pracovních míst stojí odděleně vedle této systemizace.¹⁴⁶

Účelem systemizace je zajištění řádného výkonu působnosti služebního úřadu. Systemizace představuje přehled služebních míst státních zaměstnanců v každém služebním úřadu, který obsahuje:

- a) počet služebních míst státních zaměstnanců (kromě představených) a jejich klasifikace platovými třídami;
- b) počet služebních míst představených klasifikovaných platovými třídami;
- c) objem finančních prostředků na platy státních zaměstnanců;
- d) počet služebních míst s požadavkem na státní občanství ČR;
- e) počet služebních míst, u kterých je stanoven zákaz konkurence.¹⁴⁷

Návrh systemizace zpracuje vždy Ministerstvo vnitra v dohodě s Ministerstvem financí, a to na základě návrhů služebních orgánů, jež mu je v termínu určeném Ministerstvem vnitra předkládají skrze příslušné ústřední správní úřady. Systemizace podléhá schválení vlády, a to vždy na následující kalendářní rok. Jestliže nastane situace, kdy není schválena systemizace do 31. prosince, použije se i na další rok systemizace stávajícího roku. Služební místa a peněžní prostředky na ně určené již nelze použít na jiný účel.¹⁴⁸

Na podkladu schválené systemizace zpracuje služební orgán návrh organizační struktury daného úřadu a následně jej předloží Ministerstvu vnitra k vyjádření.¹⁴⁹ Tato organizační struktura musí být v souladu s nařízením vlády č. 92/2015 Sb., o pravidlech pro organizaci služebního úřadu, obory služby¹⁵⁰

---

¹⁴⁶ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 58.

¹⁴⁷ Ustanovení § 17 odst. 1 zákona o státní službě

¹⁴⁸ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 20.

¹⁴⁹ Ustanovení § 19 odst. 1 zákona o státní službě

¹⁵⁰ Nařízení vlády č. 106/2015 Sb., o oborech státní služby

a příklady z katalogu správních činností¹⁵¹ k jednotlivým útvarům, potažmo služebním místům.¹⁵² Pokud se Ministerstvo vnitra k návrhu ve lhůtě 30 dní od jeho předložení nevyjádří, hledí se na návrh jako na schválený. Nezhlední-li služební orgán vyjádření Ministerstva vnitra, může Ministerstvo vnitra návrh postoupit k rozhodnutí vládě, jinak se po uplynutí 15 dní od vyjádření považuje návrh za schválený.¹⁵³

Ustanovení § 19 odst. 2 až 4 specifikuje výjimky pro zrychlené přijetí organizační struktury. Jestliže nedojde na základě schválení organizační struktury či její změny ke skončení služebního poměru nebo k odvolání ze služebního místa představeného, tak organizační strukturu či její změnu schválí státní tajemník nebo služební orgán v nadřizovaném služebním úřadu. Pokud není nadřizovaný služební úřad, učiní tak vedoucí služebního úřadu. Dále je možno z důvodu rozhodnutí soudu nebo mezinárodní organizace změnit organizační strukturu, a to v neodkladných případech, kdy není možné postupovat jinak (například orgány z oblasti letectví, po nichž může mezinárodní organizace vyžadovat rychlé změny z důvodu současné situace).¹⁵⁴

Celková výjimka se vztahuje na organizační struktury tzv. regulátorů – Úřadu Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, Energetického regulačního úřadu, Českého telekomunikačního úřadu, Úřadu pro ochranu osobních údajů, Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, Českého statistického úřadu, Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře a Státního úřadu pro jadernou bezpečnost. Kompetence schvalovat organizační strukturu je svěřena vedoucím těchto úřadů. Důvodem je snaha o větší nezávislost těchto úřadů ve státní správě.¹⁵⁵

Systemizace služebních a pracovních míst s účinností od 1.1.2019 byla schválena usnesením vlády č. 783 ze dne 29.11.2018. Před nabytím účinnosti byla

---

¹⁵¹ Nařízení vlády č. 302/2014 Sb., o katalogu správních činností.

¹⁵² PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 70.

¹⁵³ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 20.

¹⁵⁴ VAVERA, František et al. *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi. ISBN 978-807-3805-180, str. 51.

¹⁵⁵ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 21.

systemizace dvakrát upravena, přičemž obě ze změn vláda schválila.¹⁵⁶ Systemizace pro letošní rok zahrnuje celkem 70 208 služebních míst a 7 632 pracovních míst. Ve srovnání se stavem k 1.1.2018 došlo poměrně k výrazné redukci služebních míst (o 831 míst) a ke zvýšení počtu pracovních míst (o 90 míst). Objem finančních prostředků na všechny systematizovaná místa ve služebních úřadech se rovná částce 31 257 036 763 Kč.¹⁵⁷

---

¹⁵⁶ První z úprav systemizace schválila vláda svým usnesením č. 833 ze dne 12.12.2018 a změna se dotkla Úřadu vlády České republiky, Ministerstva práce a sociálních věcí, České správy sociálního zabezpečení, Úřadu práce České republiky, Státního úřadu inspekce práce, Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí, Ministerstva vnitra, Agentury pro podnikání a inovace, Ministerstva zemědělství, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva spravedlnosti. Druhou úpravu systemizace týkající se Ministerstva zahraničních věcí opět vláda schválila, nýbrž usnesením č. 872 ze dne 17.12.2018.

¹⁵⁷ Systemizace služebních a pracovních míst s účinností od 1. ledna 2019. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR: © 2019 [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/systemizace-sluzebnich-a-pracovnich-mist-s-ucinnosti-od-1-ledna-2019.aspx>.

4 Služební poměr státních zaměstnanců

Pojmu služební poměr byla věnována podkapitola 1.3 této diplomové práce a nyní bude přiblížena jeho právní úprava dle zákona o státní službě. Pro správné pochopení je nejprve třeba nastínit, které právní předpisy se na služební poměr dále aplikují a které z nich budou mít aplikační přednost před ostatními.

Jak bylo zmíněno, bezpochyby základním právním předpisem upravujícím služební poměr je **zákon o státní službě**. Zakotvuje základní otázky existence služebního poměru (především vznik, změny a zánik) a práva a povinnosti z něj vyplývající. Nad touto právní normou už stojí jen základní práva a povinnosti vyplývající z ústavních předpisů, z nichž lze zmínit povinnost státních orgánů činit pouze to, co jim výslovně zákon dovoluje.¹⁵⁸

Správní řád upravuje procesní otázky postupu služebních orgánů v případech, kdy je podřízen správnímu řízení. Z titulu služebního poměru jako veřejnoprávního vztahu se na něj aplikují základní zásady správního práva, vymezené v § 2-8 správního řádu (např. povinnost jednat v souladu s právními předpisy, chránit oprávněné zájmy dotčených osob či postupovat hospodárně). Z totožného důvodu se na služební poměr neaplikuje občanský zákoník jakožto základní kodex soukromoprávních vztahů (výjimku tvoří pouze obecné definice aplikované analogicky).¹⁵⁹

Na vztahy mezi předpisy o služebních poměrech a **zákoníku práce** se použije princip delegace. To v praxi znamená, že se použijí jen taková ustanovení zákoníku práce, na které předpisy (v tomto případě zákon o státní službě) výslovně odkazují. Avšak zákonodárce, až na výjimky, v textu zákona o státní službě uvádí přímo výčet ustanovení zákoníku práce, které se mají v daném případě použít. Tato skutečnost je tedy velmi nepraktická, jelikož pokud se změní

---

¹⁵⁸ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 11.

¹⁵⁹ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 11.

novelizací paragrafy v zákoníku práce, je nutno paralelně novelizovat i zákon o státní službě, popřípadě jiný předpis o služebním poměru.¹⁶⁰

Zákoník práce je obecným právním předpisem pro všechny vztahy, jejichž předmětem je výkon závislé práce. To znamená, že jestliže v úpravě určitého zvláštního vztahu účasti na práci chybí použitelná pravidla, užije se pravidel ze zákoníku práce jako obecného pracovněprávního předpisu (v souladu s principem subsidiarity). Zákonodárce však vytvořil služební poměry jako veřejnoprávní vztahy, pro které zákoník práce není obecným předpisem, ale předpisem aplikujícím se pouze v případech delegace (pokud na něj služební předpis odkáže), tudíž dochází k mísení veřejnoprávních a soukromoprávních pravidel, neboť veřejnoprávní norma odkazuje bez respektování kontextu na ustanovení zákoníku práce.¹⁶¹

4.1 Předpoklady pro přijetí do služebního poměru

Zákon o státní službě rozeznává dva druhy služebního poměru, a to služební poměr na dobu neurčitou nebo na dobu určitou. Upřednostněn je služební poměr na dobu neurčitou, v němž vykonává službu většina státních zaměstnanců.¹⁶² Fakultativní volba služebního poměru na dobu určitou je možná pouze tehdy, pokud je třeba nahradit dočasně nepřítomného státního zaměstnance. Především se jedná o případy, kdy se vyskytnou u státního zaměstnance dlouhodobější překážky ve službě nebo dochází k čerpání neplaceného služebního volna a zároveň není možné ani účelné řešit tuto situaci zastupováním.¹⁶³ Další z fakultativních případů stanoví vláda svým nařízením.¹⁶⁴ Služební poměr na dobu určitou musí být zvolen vždy, pokud je přijímána do služebního poměru osoba, která dosud nesložila úřednickou zkoušku.¹⁶⁵

---

¹⁶⁰ KADLUBIEC, Vojtěch. Služební poměr - veřejnoprávní nebo soukromoprávní vztah? *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2016, roč. 23, č. 4, s. 407. ISSN 1210-9126.

¹⁶¹ KADLUBIEC, Vojtěch. Služební poměr - veřejnoprávní nebo soukromoprávní vztah? *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2016, roč. 23, č. 4, s. 407. ISSN 1210-9126.

¹⁶² BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 61-62.

¹⁶³ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 81.

¹⁶⁴ Nařízení vlády č. 137/2015 Sb., o dalších případech, ve kterých lze přijmout osobu do služebního poměru na dobu určitou.

¹⁶⁵ VAVERA, František et al. *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi. ISBN 978-807-3805-180, str. 52.

Ustanovení § 22 zákona o státní službě definuje základní předpoklad pro přijetí do služebního poměru, dle něhož lze do služebního poměru přijmout jen takovou osobu, u níž lze předpokládat, že bude ve službě dodržovat demokratické zásady ústavního pořádku České republiky a řádně vykonávat službu.¹⁶⁶ Jedná se především o zachování Listinou zaručených práv a u zmíněné povinnosti řádného výkonu služby například o předložení lustrace v souladu s tzv. lustračním zákonem.¹⁶⁷ Názory odborníků na toto ustanovení se různí. Kněžínek uvádí, že předmětné ustanovení představuje „základní pojistku proti infiltraci osob státu nepřátelských do struktur státní služby“ a „projev koncepce tzv. obranyschopné demokracie.“¹⁶⁸ Oproti tomu Vejsada s Erényi zastávají odlišný názor, a to ten, že zákonodárce dal služebnímu orgánu při rozhodování o výběru osob pro přijetí do služebního poměru možnost vyřadit uchazeče z výběrového řízení na základě jeho subjektivního posouzení.¹⁶⁹

Pro přijetí do služebního poměru musí žadatel dále splňovat následující předpoklady:

- a) státní občan ČR, jiného členského státu EU či občan státu, jež je smluvním státem Dohody o Evropském hospodářském prostoru;
- b) věk 18 let;
- c) plná svéprávnost;
- d) bezúhonnost;¹⁷⁰
- e) dosáhnout kvalifikace, jež je stanovená zákonem o státní službě;
- f) potřebná zdravotní způsobilost.¹⁷¹

Vláda může stanovit prostřednictvím systemizace služební místa, u kterých bude požadavkem státní občanství ČR z důvodu ochrany veřejného

---

¹⁶⁶ Ustanovení § 22 zákona o státní službě

¹⁶⁷ Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶⁸ HŮRKA, Petr. *Pracovní právo*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Právní učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-540-1, str. 390.

¹⁶⁹ ERÉNYI, Tereza a VEJSADA, David. Zákon o státní službě – Co čeká státní zaměstnanec. In: *EPRAVO.CZ* [online]. EPRAVO.CZ, a.s., 2.3.2015. [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zakon-o-statni-sluzbe-co-ceka-statni-zamestnanec-97036.html?mail>.

¹⁷⁰ Pozn.: Bezúhonným není ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin či pro trestný čin z nedbalosti proti pořádku ve věcech veřejných.

¹⁷¹ Ustanovení § 25 odst. 1 zákona o státní službě

zájmu.¹⁷² Jestliže není žadatel státním občanem ČR, prokazuje znalost českého jazyka u certifikované zkoušky. To neplatí, pokud absolvoval 3 školní roky základní, střední či vysoké školy, kde se vyučovalo v českém jazyce, a tuto skutečnost v písemné formě doloží. Služební orgán může stanovit služebním předpisem pro vybraná služební místa požadavek týkající se úrovně znalosti cizího jazyka, jiný odborný požadavek potřebný pro výkon služby či způsobilosti mít přístup k utajovaným informacím dle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.¹⁷³ Je nutno zmínit, že na přijetí do služebního poměru, zařazení na dané služební místo a na jmenování na služební místo představeného není nárok, což znamená, že je zde prostor pro správní uvážení služebního orgánu, který se může rozhodnout pro přijetí nebo nepřijetí takového žadatele.¹⁷⁴

4.2 Výběrové řízení na obsazení volného služebního místa

Detailní úprava výběrového řízení a s ním souvisejících otázek v zákoně o státní službě si klade za cíl zakotvit právní rámec pro výběr těch nejvhodnějších uchazečů a pro přezkoumatelnost celého procesu. Jejím záměrem je zabránit libovůli při obsazování služebních míst a dosáhnout dlouhodobých cílů zákona, a sice odpolitizování státní správy a transparentního výběru její personální složky.¹⁷⁵

Nejprve budou zmíněny výjimky, kdy se výběrové řízení na obsazení volného služebního místa nekoná. Jedná se o případy stanovené výčtem v § 24 odst. 5 zákona o státní službě – např. přeložení, převedení na jiné služební místo, vyslání k výkonu služby v zahraničí, obsazování místa dle jiného zákona či jde-li o zařazení zpět na původní služební místo po odpadnutí překážky.¹⁷⁶

Výběrové řízení se vyhlašuje za účelem obsazení každého volného služebního místa, kromě výše uvedených odchylek. Musí ho absolvovat jak

---

¹⁷² Ustanovení § 25 odst. 4 zákona o státní službě

¹⁷³ VAVERA, František et al. *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi. ISBN 978-807-3805-180, str. 59.

¹⁷⁴ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 84.

¹⁷⁵ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 86.

osoby, jež doposud nejsou státními zaměstnanci, tak i státní zaměstnanci s úmyslem změnit služební místo.¹⁷⁷ Státní zaměstnanec podává služebnímu orgánu žádost o zařazení na služební místo či jmenování do funkce představeného, jiné osoby podávají žádost o přijetí do služebního poměru, přičemž její součástí je i žádost o zařazení na služební místo (popř. o jmenování na služební místo představeného). Výběrové řízení vyhláší služební orgán na úřední desce a též v informačním systému o státní službě, přičemž právní účinek přiznává zákon o státní službě pouze zveřejnění na úřední desce.¹⁷⁸

Zákon o státní službě v ustanovení § 24 odst. 7 specifikuje povinné náležitosti oznámení o vyhlášení výběrového řízení, kde je mimo jiné uvedeno i datum, do kterého musí žadatel podat svou písemnou žádost ke služebnímu orgánu. Žadatel však musí splnit zákonem stanovené požadavky (viz předchozí podkapitola 4.1) a doložit je příslušnými listinami.¹⁷⁹

Služební orgán přezkoumá a vyřadí takové žádosti, které neobsahují zákonné náležitosti, jsou nesrozumitelné nebo z nich není patrné, kdo je podal nebo čeho se domáhají. Vyloučena bude rovněž žádost podaná žadatelem nesplňujícím předpoklady a požadavky dle § 25 zákona o státní službě, kromě požadavku způsobilosti mít přístup k utajovaným informacím.¹⁸⁰ Na služební orgán se v těchto situacích nevztahuje povinnost vyzvat žadatele k odstranění vad žádosti dle § 45 odst. 2 správního řádu, tudíž žádost rovnou vyřadí. Následně žadatele písemně vyrozumí o vyřazení žádosti. Proti vyrozumění nelze podat odvolání. Nicméně uchazeč se může bránit prostřednictvím stížnosti (§ 175 správního řádu) nebo žaloby proti nezákonnému zásahu služebního orgánu.¹⁸¹

Zákonodárce se dle stanoviska Pichrta dopustil legislativně technického pochybení, neboť povinnost vyrozumět žadatele o vyřazení jeho žádosti ze zákonných důvodů navázal pouze na § 27 odst. 2 písm. c) zákona o státní

---

¹⁷⁶ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 38.

¹⁷⁷ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 87.

¹⁷⁸ Ustanovení § 24 odst. 3, 4 a 6 zákona o státní službě

¹⁷⁹ Ustanovení § 24 odst. 7 a 8, § 26 zákona o státní službě

¹⁸⁰ Ustanovení § 27 odst. 2 zákona o státní službě

¹⁸¹ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 42-43.

službě. Na základě § 159 odst. 1, písm. a) až c) zákona o státní službě náleží do řízení ve věcech služby rozhodování o přijetí do služebního poměru, o zařazení na služební místo a o jmenování na služební místo představeného. Uvedená řízení jsou zahájena z podnětu státního zaměstnance či jiné osoby a tudíž pokud je žadatel znám, měl by být o takovém postupu služebního orgánu pokaždé vyrozuměn (oporou tomuto tvrzení je např. § 43 odst. 1 písm. a) a odst. 2 správního řádu).¹⁸²

Žadatel, jehož žádost nebyla vyřazena, postupuje dále k pohovoru vedenému výběrovou komisí. Pohovor je soustředěn na obor služby, kterého se výběrové řízení týká, a dále na plnění jiného odborného požadavku. Výběrová komise může ověřit během pohovoru i znalost cizího jazyka, je-li na dané služební místo tento požadavek stanoven. Zákon o státní službě zakotvuje možnost doplnit pohovor písemnou zkouškou. Z dikce zákona plyne, že tato zkouška má jen doplňující charakter a nemůže nahradit pohovor, nicméně zůstává otázkou, jaká bude její váha pro výsledné hodnocení.¹⁸³

Výběrová komise se skládá z 3 členů. Jedná-li se o výběrová řízení na služební místa představených, zákon o státní službě v ustanoveních § 52 a následující obsahuje speciální právní úpravu pro počet členů a výběr komise. V Úřadu vlády a na ministerstvu jednotlivé členy komise jmenuje i odvolává státní tajemník, přičemž 2 z členů navrhuje příslušný ředitel odboru. Co se týká jiného služebního úřadu, tak jmenovat a odvolávat členy komise má za úkol vedoucí služebního úřadu. Pro státní zaměstnance je výkon člena výběrové komise zákonnou povinností ve smyslu § 77 odst. 1 písm. m) zákona o státní službě.¹⁸⁴

Výběrová komise na základě pohovorů vytvoří z žadatelů dvě skupiny. Jednu z nich budou tvořit neúspěšní žadatelé, druhou pak ti úspěšní. V této fázi úspěšnost znamená pouze to, že je žadatel způsobilým pro přijetí do služebního poměru. Není mu zaručeno přijetí, jelikož u konečného rozhodnutí může být vybrán úspěšnější žadatel. Z úspěšných žadatelů jsou dále komisí vybráni 3

---

¹⁸² PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 96.

¹⁸³ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 96-97.

nejvhodnější (bez uvedení jejich pořadí) a ostatní úspěšní (seřazeni dle úspěšnosti). Pořadí se nesestavuje u neúspěšných žadatelů.¹⁸⁵ V případě, že by všichni 3 nejvhodnější žadatelé odstoupili z výběrového řízení, služební orgán bude postupovat tak, že vybere v dohodě s bezprostředně nadřízeným představeným dalšího v pořadí z úspěšných žadatelů. Neuspěje-li žádný žadatel, stávající výběrové řízení se zruší a proběhne nové výběrové řízení.¹⁸⁶ U výběrových řízení na služební místa představených má služební orgán povinnost vyhlásit i druhé kolo, a to pokud žádný z účastníků v prvním kole neuspěl, nikdo se nepřihlásil či byly žádosti všech žadatelů vyřazeny.¹⁸⁷ Služební orgán vybere formou obligatorní písemné dohody s bezprostředně nadřízeným představeným jednoho žadatele, přičemž už vybírá jen z kategorie 3 nejvhodnějších žadatelů.¹⁸⁸

O průběhu a výsledku výběrového řízení je sepisován protokol, jehož zákonné náležitosti specifikuje ustanovení § 164 odst. 3 zákona o státní službě. Služební orgán vyrozumí písemně žadatele o výsledku výběrového řízení. Neúspěšní žadatelé a úspěšní žadatelé nevybraní mezi nejvhodnější mají možnost podat proti protokolu námitky, a to ve lhůtě 5 dnů ode dne jeho doručení. Námitky se podávají v písemné formě a zároveň z nich musí být zřejmé, proti jakému z výběrových řízení směřují a musí též obsahovat odůvodnění, proč žadatel s výsledkem výběrového řízení nesouhlasí. Na vyřízení podaných námitek výběrovou komisí je stanovena lhůta 15 dní ode dne jejich doručení, přičemž výběrová komise má dvě možnosti – vyhovět či zamítnout. V případě vyhovění námitce se výběrové řízení zruší.¹⁸⁹

---

¹⁸⁴ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 43.

¹⁸⁵ KNĚŽÍNEK, Jan. Zákon o státní službě a výběrová řízení. *Právní rozhledy*. 2015, č. 6, s. 191 – 196. ISSN 1210-6410.

¹⁸⁶ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 99.

¹⁸⁷ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 46.

¹⁸⁸ Ustanovení § 28 odst. 2 zákona o státní službě

¹⁸⁹ BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 75-76.

4.3 Přijetí do služebního poměru

V závěru výběrového řízení je na základě písemné dohody služebního orgánu s bezprostředně nadřízeným představeným vybrán jeden žadatel. Následně služební orgán vydá rozhodnutí o přijetí do služebního poměru a rozhodnutí o zařazení na služební místo, popřípadě o jmenování na služební místo představeného.¹⁹⁰ Jedná-li se o fyzickou osobu, která se teprve stává státním zaměstnancem (§ 24 odst. 4 zákona o státní službě), je třeba pamatovat na to, že součástí rozhodnutí o přijetí do služebního poměru musí být rovněž rozhodnutí o zařazení na služební místo (o jmenování na služební místo představeného). Z tohoto důvodu musí obsah takového rozhodnutí respektovat oba z odstavců ustanovení § 30 zákona o státní službě. V případě státního zaměstnance, který byl již v minulosti do služebního poměru přijat (§ 24 odst. 3 zákona o státní službě), vydává správní orgán rozhodnutí pouze v souladu s ustanovením § 30 odst. 2 zákona o státní službě.¹⁹¹

Rozhodnutí o přijetí do služebního poměru, o zařazení na služební místo či o jmenování na služební místo představeného obsahuje náležitosti dle správního řádu (§ 69 a násl. správního řádu) – výrok, odůvodnění a poučení. Tyto náležitosti doplňuje zákon o státní službě v ustanovení § 30.¹⁹² Služební poměr vzniká dnem uvedeným v rozhodnutí o přijetí do služebního poměru. Jestliže státní zaměstnanec v tento den nenastoupí, má možnost během 7 denní lhůty vyrozumět o závažné překážce (např. nemoc) služební orgán. Nestane-li se tak, služební orgán rozhodnutí o přijetí do služebního poměru zruší a bude nutné vyhlásit nové výběrové řízení. Státní zaměstnanec skládá v den nástupu do služby před služebním orgánem slib ve znění: *„Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu státní služby se budu řídit právními a služebními předpisy a v souladu s nimi příkazy představených. Své povinnosti budu vykonávat řádně, nestranně, svědomitě, odborně a v zájmu České republiky, nebudu zneužívat postavení státního zaměstnance a budu se chovat a jednat tak, aby nebyla ohrožena důvěra ve státní službu.“* Po přečtení slibu prohlásí větu *„Tak slibuji!“* Následně podepíše

¹⁹⁰ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 48.

¹⁹¹ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 105.

¹⁹² VAVERA, František et al. *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi. ISBN 978-807-3805-180, str. 59.

úřední záznam o složení služebního slibu, který se zakládá do osobního spisu. Při odmítnutí složit slib nebo při jeho složení s výhradou je služební poměr považován již od počátku za neexistující.¹⁹³

K výkonu služby patří i úprava tzv. střetu zájmů. Institut střetu zájmů je v zákoně o státní službě skryt pod ustanovením s názvem překážky, které vylučují přijetí do služebního poměru nebo výkonu služby. Ustanovení § 33 odst. 1 a 2 zákona o státní službě definuje překážky,¹⁹⁴ jež brání osobám ucházejícím se o místo ve státní službě v navázání služebního poměru a osobám se statutem státního zaměstnance v dalším výkonu služby. Pokud tyto překážky nastanou po přijetí do služebního poměru, následkem je buď pozastavení výkonu služby (§ 33 odst. 1), nebo skončení služebního poměru (§ 33 odst. 2).¹⁹⁵

4.4 Úřednická zkouška

S cílem profesionalizovat státní službu byly zavedeny obory služby, v nichž se služba v rámci celé státní správy vykonává, a stanovila se povinnost složit ve vykonávaných oborech služby úřednickou zkoušku. Úřednická zkouška spadá do komplexního systému vzdělávání státních zaměstnanců a i po jejím vykonání dochází k dalšímu prohlubování kvalifikace. Tento systém je základem pro zajištění kvalitního výkonu státní služby, zejména co se odborné stránky týče.¹⁹⁶

Úřednická zkouška se koná na žádost státního zaměstnance, přičemž služební úřad mu jí umožní vykonat nejpozději do doby skončení jeho služebního poměru na dobu určitou¹⁹⁷ nebo do 12 měsíců ode dne, kdy začal vykonávat službu v jiném či dalším oboru služby. Přihlašování na zkoušku a další organizační věci s ní spojené se provádí prostřednictvím portálu pro přihlašování na úřednickou zkoušku.¹⁹⁸

---

¹⁹³ VAVERA, František et al. *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi. ISBN 978-807-3805-180, str. 66-67.

¹⁹⁴ Pozn.: Překážkami se rozumí dle zákona o státní službě výkon některých veřejných funkcí, funkcí ústavních činitelů, služebních poměrů v režimu jiných právních předpisů atd.

¹⁹⁵ BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 82-83.

¹⁹⁶ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 49.

¹⁹⁷ Pozn.: To znamená do doby 12 měsíců v souvislosti s ustanovením § 29 zákona o státní službě.

¹⁹⁸ Ustanovení § 35 zákona o státní službě

Úřednická zkouška se skládá ze dvou částí – obecné a zvláštní. Obecná část probíhá formou písemného testu, při němž se ověřují znalosti organizace a činnosti veřejné správy, práv, povinností a pravidel etiky státního zaměstnance, právních norem vztahujících se k činnosti státní správy a práva EU.¹⁹⁹ Samotný test trvá 30 minut a je složen z 30 náhodně vybraných otázek ze seznamu zkušebních otázek o celkovém počtu 300. Státní zaměstnanci vybírají u každé otázky z 3 možných odpovědí, z nichž jedna je správná. Pro hodnocení „vyhověl“ musí zkoušený správně zodpovědět 23 zkušebních otázek.²⁰⁰ Po úspěšném absolvování obecné části úřednické zkoušky se koná zvláštní část úřednické zkoušky, která je ústní před zkušební komisí. U zvláštní části úřednické zkoušky hodnotí komise, zda má státní zaměstnanec potřebné vědomosti, schopnosti a z odborného hlediska je dostatečně připraven pro další výkon služby v oboru služby, k jehož výkonu byl zařazen či jmenován na služební místo.²⁰¹ Zkoušení odpovídají na 3 zkušební otázky, jež si losují ze seznamu o 20 otázkách. Čas vymezený pro tuto část úřednické zkoušky je maximálně 60 minut, přičemž do této doby je zahrnuto i nejméně 15 minut na přípravu. Hodnocení „vyhověl“ udělí komise zkoušenému, který byl hodnocen stupněm „vyhověl“ alespoň u 2 z celkových 3 vylosovaných otázek. Výrok „nevyhověl“ u obecné i zvláštní části úřednické zkoušky náleží zkoušenému v případě, že v průběhu zkoušky použije nedovolenou pomůcku, odstoupí nebo se ke zkoušce bez omluvy nedostaví.²⁰²

Obecná část zvláštní odborné způsobilosti úředníka územního samosprávného celku²⁰³ se považuje za rovnocennou obecné části úřednické zkoušky dle zákona o státní službě. Jedná-li se o její zvláštní část, považuje se za rovnocennou zvláštní části úřednické zkoušky, za podmínky, že odpovídá danému oboru služby a uvádí ji příloha č. 1 v nařízení vlády č. 136/2015 Sb., o rovnocennosti některých zkoušek a odborných kvalifikací zvláštní části úřednické zkoušky. V příloze č. 2 uvedeného nařízení je upravena rovnocennost zkoušek podle jiného zákona se zvláštní částí úřednické zkoušky, jestliže je jejich

---

¹⁹⁹ Ustanovení § 36 zákona o státní službě

²⁰⁰ Vyhláška č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky.

²⁰¹ Ustanovení § 36 zákona o státní službě

²⁰² Vyhláška č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky.

²⁰³ Pozn.: Na pracovní poměry úředníků územních samosprávních celků se vztahuje zákon o úřednících ÚSC.

obsah a rozsah se zvláštní částí úřednické zkoušky srovnatelný.²⁰⁴ Příkladem je vykonaná auditorská zkouška²⁰⁵ pro obor služby audit.²⁰⁶ Při změně oborů služby může vláda nařízením stanovit, že úspěšně vykonaná zvláštní část úřednické zkoušky pro stávající obor služby je považována za úspěšně absolvovanou zvláštní část úřednické zkoušky pro nově stanovený obor služby.²⁰⁷

Služební orgán minimálně 21 dnů přede dnem konání úřednické zkoušky vyrozumí písemně státního zaměstnance o tom, v jaký den a na jakém místě se bude zkouška konat. Zkušební komise je zřizována u ústředních správních úřadů dle oboru služby, přičemž u této komise vykonávají zvláštní část zkoušky státní zaměstnanci jim podřízených služebních úřadů.²⁰⁸ Je složena z 3 členů, z nichž jsou nejméně 2 státní zaměstnanci. Jmenovat i odvolávat členy zkušební komise je úkolem služebního orgánu v ústředním správním úřadu. Aby byla zkušební komise usnášeníschopná, musí být přítomni všichni její členové a usnesení se přijímá většinou hlasů. Členové komise se neřídí příkazy představených či jiných osob a nesmí se zdržet hlasování.²⁰⁹

V případě, že je úřednická zkouška vykonána úspěšně, vystaví zkušební komise osvědčení, z nichž jedno se předá státnímu zaměstnanci a druhé se založí do jeho osobního spisu. Státní zaměstnanec přijatý do služebního poměru na dobu neurčitou ale z důvodu neabsolvování úřednické zkoušky zařazen do služebního poměru na dobu určitou, má právo na změnu doby trvání jeho služebního poměru na dobu neurčitou, a to jakmile úřednickou zkoušku úspěšně vykoná.²¹⁰ Pokud je státní zaměstnanec u zkoušky neúspěšný, zkušební komise vyhotoví písemnou zprávu a služební orgán mu umožní zkoušku znovu opakovat. O opakování je

---

²⁰⁴ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 54.

²⁰⁵ Pozn.: V souladu se zákonem č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰⁶ Nařízení vlády č. 136/2015 Sb., o rovnocennosti některých zkoušek a odborných kvalifikací zvláštní části úřednické zkoušky.

²⁰⁷ Ustanovení § 36 odst. 5 zákona o státní službě

²⁰⁸ Úřednická zkouška. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR: © 2019 [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/urednicka-zkouska.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.

²⁰⁹ Ustanovení § 37 a § 39 zákona o státní službě

²¹⁰ Úřednická zkouška. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR: © 2019 [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/urednicka-zkouska.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.

nutno písemně požádat služební orgán a zkoušku lze opakovat pouze jednou, a to nejdříve po uplynutí 1 měsíce po neúspěšném pokusu.²¹¹

4.5 Změny služebního poměru

Ustanovení § 44 zákona o státní službě vymezuje taxativním výčtem druhy změn služebního poměru. Mezi změny služebního poměru zákon zařazuje:

- a) vyslání na služební cestu;
- b) přeložení;
- c) zproštění výkonu služby;
- d) změna doby trvání služebního poměru;
- e) zařazení na jiné služební místo;
- f) převedení na jiné služební místo;
- g) jmenování na služební místo představeného;
- h) odvolání ze služebního místa představeného;
- i) zařazení mimo výkon služby z organizačních důvodů;
- j) zařazení mimo výkon služby kvůli mateřské nebo rodičovské dovolené;
- k) zařazení mimo výkon služby za účelem výkonu funkce v odborové organizaci;
- l) zařazení mimo výkon služby pro pozastavení služby;
- m) zastupování;
- n) vyslání k výkonu služby v zahraničí a zařazení po jeho ukončení;
- o) vyslání do instituce či orgánu EU, mezinárodní organizace, mírové nebo záchranné operace nebo za účelem humanitární pomoci v zahraničí (dále jen „mezinárodní organizace“);
- p) zkrácení služební doby;
- q) přerušování výkonu služby z důvodu dalšího vzdělání či odborné stáže.²¹²

Jednotlivé změny služebního poměru jsou blíže specifikovány v dalších ustanoveních zákona o státní službě. K vybraným změnám není potřeba souhlasu státního zaměstnance a dochází k nim pouze z titulu rozhodnutí služebního orgánu nebo jiné skutečnosti, se kterou zákon změnu služebního poměru spojuje. Existují

---

²¹¹ Úřednická zkouška. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR: © 2019 [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/urednicka-zkouska.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.

²¹² Ustanovení § 44 zákona o státní službě

však i změny, ke kterým musí udělit svůj souhlas státní zaměstnanec a bez jeho souhlasu ke změně služebního poměru nedojde.²¹³ Tato úprava platí především pro změny představující značný zásah do osobního života státního zaměstnance, konkrétně se tedy jedná o vyslání na služební cestu (§ 45 odst. 3 zákona o státní službě), přeložení (§ 47 odst. 3 zákona o státní službě), zařazení na jiné služební místo (§ 49 zákona o státní službě), vyslání k výkonu zahraniční služby a zařazení po jeho ukončení (§ 67 zákona o státní službě) a vyslání do mezinárodní organizace (§ 67a zákona o státní službě).²¹⁴ V prvních dvou uvedených případech je souhlas vyžadován u těhotné státní zaměstnankyně, státních zaměstnanců pečujících o potomka do 8 let, osamělých zaměstnanců pečujících o potomka do 15 let a též u toho zaměstnance, jež prokáže, že převážně sám pečuje delší dobu o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) či stupni IV (úplná závislost).²¹⁵

Jestliže by nastala situace, kdy by služební orgán vydal rozhodnutí o změně služebního poměru, ačkoli státní zaměstnanec s touto změnou nesouhlasil a souhlasit dle zákona měl, jednalo by se o nezákonné rozhodnutí služebního poměru, respektive nezákonnou změnu služebního poměru. Zaměstnanec by nebyl povinen vykonávat službu na základě takového rozhodnutí. Na druhou stranu při vzniku situace, kdy souhlas zaměstnance není třeba a ke změně dochází z titulu rozhodnutí služebního orgánu, a zaměstnanec odmítne vykonávat službu, mohlo by se jednat o jeho kárné provinění. Služební orgán by s ním následně mohl zahájit kárné řízení ohledně nekonání služby.²¹⁶

Do změn služebního poměru se rovněž zařazuje jmenování na služební místa představených, které spolu s odvoláváním představených bylo výrazně upraveno novelou zákona o státní službě, účinnou od března 2019 (viz kapitola 3). Z tohoto důvodu bude další část podkapitoly zaměřena především na tyto dvě změny služebního poměru. Není-li stanoveno jinak, pro obsazování služebních míst představených se koná výběrové řízení. Výběrové řízení se vyhlásí vždy, pokud se obsazuje služební místo náměstka pro státní službu, státního tajemníka, vedoucího služebního úřadu, náměstka pro řízení sekce, ředitele sekce

---

²¹³ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 131.

²¹⁴ Ustanovení § 45 - 67a zákona o státní službě

²¹⁵ Ustanovení § 45 odst. 3, § 47 odst. 3 zákona o státní službě

a personálního ředitele sekce pro státní službu. Vyhlásit výběrové řízení na služební místo představeného je úkolem toho, kdo jej na dané služební místo jmenuje, přičemž se na výběrové řízení použijí podpůrně ustanovení § 24-28 zákona o státní službě. Osoba, která vykonávala službu na služebním místě představeného, se po ukončení služby na tomto služebním místě považuje po dobu 3 let za osobu splňující předpoklady pro účast ve výběrových řízeních upravených v § 52-58 zákona o státní službě, a to v případě, že se jedná o stejný nebo nižší stupeň řízení (krom výjimek stanovených § 51, odst. 4).²¹⁷

Dikce zákona dále umožňuje jmenovat představeného s jeho souhlasem na jiné služební místo představeného na stejný či nižší stupeň řízení ve stejném služebním úřadě a oboru služby, zařazené v totožné či nižší platové třídě (ve srovnání s dosavadním služebním místem představeného), pokud splňuje předpoklady a požadavky pro jiné služební místo představeného a za podmínky, že se písemně dohodne služební orgán s novým či stávajícím bezprostředně nadřízeným představeným na zařazení. Je možno jmenovat představeného i na služební místo představeného zařazené o 1 platovou třídu vyšší než je jeho stávající místo, musí však ve dvou po sobě jdoucích služebních hodnocení dosahovat vynikajících výsledků.²¹⁸

Za stejných podmínek jako v předchozím odstavci lze jmenovat představeného též na jiné služební místo ve služebním úřadu podřízeném témuž ústřednímu správnímu úřadu nebo v nadřízeném ústředním správním úřadu ve stejném oboru služby, přičemž písemnou dohodu uzavírá nový služební orgán s novým bezprostředně nadřízeným představeným a o jeho jmenování rozhodne nový služební orgán.²¹⁹

Zákon o státní službě ve svých ustanoveních § 51-58 nastavuje detailní pravidla pro jmenování na služební místa představených, ustavení výběrových komisí a zakotvení okruhu osob, které se mohou účastnit prvního či druhého kola výběrového řízení. Zatímco do prvního kola výběrového řízení se mohou hlásit de facto jen zaměstnanci veřejné sféry, tak ve druhém kole se možnost zúčastnit

---

²¹⁶ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 131.

²¹⁷ Ustanovení § 51 zákona o státní službě

²¹⁸ Konsolidovaná důvodová zpráva. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR: © 2019 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/soubor/konsolidovana-duvodova-zprava.aspx>.

výběrového řízení na tyto služební místa otvírá i dalším osobám splňujícím zákonné předpoklady a požadavky.²²⁰

K odvolání představeného musí být naplněn některý ze zákonných důvodů, uvedený v ustanovení § 60 odst. 1 zákona o státní službě – zrušení služebního místa představeného, vydání služebního hodnocení se závěrem o dosahování nevyhovujících či dostačujících výsledků, představený přestal splňovat předpoklad zdravotní způsobilosti či způsobilosti mít přístup k utajovaným informacím, zproštění výkonu služby z důvodu vazby. Příslušným služebním orgánem k odvolání představeného je ten, kdo ho na dané služební místo jmenoval. Služební orgán je povinen odvolat představeného též na základě § 60 odst. 2 zákona o státní službě, to znamená na jeho žádost ve lhůtě 60 dnů ode dne jejího podání. Výkon služby na služebním místě představeného končí rovněž dnem nabytí právní moci rozhodnutí o kárném opatření ukládajícím státnímu zaměstnanci kárné opatření odvolání či propuštění ze služebního poměru.²²¹

Poslední důvody pro odvolání představeného, aplikované však pouze ve vztahu k náměstkovi pro státní službu, personálnímu řediteli pro státní službu (v případě § 13 odst. 6 zákona o státní službě) a státnímu tajemníkovi, již byly zmíněny v kapitole 3 diplomové práce. Tito přestavení budou odvoláni, jestliže poruší zvlášť závažným způsobem služební kázeň, nevykonávají službu déle než 6 měsíců nebo se dopustí zaviněného jednání, kterým naruší důstojnost své funkce či ohrozí důvěru ve své odborné, nestranné a spravedlivé rozhodování.²²²

Navzdory tomu, že dojde k platnému odvolání na základě § 60 zákona o státní službě a výkon služby na služebním místě představeného je ukončen, tak služební poměr státního zaměstnance dále pokračuje. Služební orgán má povinnost ve smyslu § 61 odst. 1 písm. b) převést zaměstnance na jiné služební místo. Není-li žádné služební místo volné, zařadí odvolaného představeného mimo výkon služby, nejdéle však na dobu 6 měsíců. V tomto přechodném období náleží odvolanému pouze 80 % jeho měsíčního platu. V případě marného uplynutí 6 měsíční lhůty, kdy je odvolaný zařazen mimo výkon služby, rozhodne služební

---

²¹⁹ Ustanovení § 51 odst. 6 zákona o státní službě

²²⁰ Ustanovení § 52-58 zákona o státní službě

²²¹ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 182-184.

²²² Ustanovení § 60 odst. 3 zákona o státní službě

orgán o skončení služebního poměru.²²³ Skončí-li služební poměr na dobu neurčitou z tohoto důvodu, vznikne státnímu zaměstnanci nárok na výplatu odbytného, jehož výše se odvíjí od doby trvání služebního poměru.²²⁴

Pro posílení právní jistoty státních zaměstnanců je zákonem o státní službě upraven návrat na jejich původní služební místo po odpadnutí důvodu změny služebního poměru.²²⁵ Služebnímu orgánu je umožněno, aby na uvolněné služební místo zařadil nebo jmenoval jiného státního zaměstnance, avšak pouze na dobu určitou než pomine změna služebního poměru u „původního“ státního zaměstnance.²²⁶ V případech, kdy není možné státního zaměstnance zařadit zpět na jeho původní služební místo v důsledku jeho zrušení změnou systemizace nebo proto, že uplynula během změny služebního poměru doba určitá, na níž byl státní zaměstnanec zařazen či jmenován na služební místo, zařadí se na za účelem výkonu služby na volné služební místo, kde pro něj bude vhodná služba. Stejně bude postupováno, pokud odpadne jiný důvod změny služebního poměru, kvůli němuž nemohl státní zaměstnanec vykonávat službu.²²⁷

4.6 Skončení služebního poměru

Úprava skončení služebního poměru je obsažena v § 71-75 zákona o státní službě. Na skončení služebního poměru se vztahují zcela jiná pravidla než je tomu u rozvázání pracovního poměru v režimu zákoníku práce. Zákon o státní službě nepočítá například s tím, že zaměstnanec podá či dostane výpověď, služební poměr nelze skončit dohodou a též nezná ani tzv. ochrannou dobu, po kterou nelze dát zaměstnanci výpověď (např. těhotenství či nemoc). Na skončení služebního poměru se naopak aplikují zásady a pravidla správního řízení.²²⁸

---

²²³ Na základě ust. § 72 odst. 1 písm. d) zákona o státní službě.

²²⁴ PŘIB, Jan. K některým aspektům odvolání ze služebního místa představeného podle zákona o státní službě. In: *EPRAVO.CZ* [online]. EPRAVO.CZ, a.s. © 1999-2019 [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://tablet.epravo.cz/6-2015/komentare-k-nekterym-aspektum-odvolani-ze-sluzebniho-mista-predstaveneho-podle-zakona-o-statni-sluzbe/>.

²²⁵ Pozn.: Služební orgán zařadí státního zaměstnance zpět na původní služební místo v případech § 47, 48, 63, 64, 67a, 69 a dále po skončení zařazení mimo výkon služby z důvodu výkonu vojenského cvičení či mimořádné služby, výkonu funkce senátora, poslance, poslance Evropského parlamentu, člena vlády, náměstka člena vlády nebo uvolněného člena zastupitelstva.

²²⁶ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 208-209.

²²⁷ Ustanovení § 70 odst. 3 zákona o státní službě

²²⁸ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 135.

Zákon o státní službě rozeznává tři základní způsoby skončení služebního poměru:

- a) rozhodnutím služebního orgánu - § 72 zákona o státní službě;
- b) na základě žádosti zaměstnance - § 73 zákona o státní službě;
- c) ze zákona bez vydání rozhodnutí - § 74 zákona o státní službě.²²⁹

Kromě výše uvedených způsobů končí služební poměr též smrtí státního zaměstnance či jeho prohlášením za mrtvého a uplynutím doby, jedná-li se o služební poměr na dobu určitou.²³⁰

Na rozhodování služebního orgánu o skončení služebního poměru se v souladu s § 159 odst. 1 písm. g) zákona o státní službě vztahují ustanovení o řízení ve věcech služby a použije se subsidiárně správní řád, nestanoví-li zákon jinak.²³¹ Služební orgán rozhodne o skončení služebního poměru, jestliže je naplněn některý ze zákonem stanovených důvodů:

- a) státní zaměstnanec nesplňuje požadavek občanství státu EU nebo občanství státu, který je smluvním státem Dohody o Evropském hospodářském prostoru;
- b) dvě po sobě jdoucí služební hodnocení státního zaměstnance obsahují závěr o jeho nevyhovujících výsledcích;
- c) státní zaměstnanec nesplňuje bez zavinění služebního úřadu jiný předpoklad k výkonu služby;
- d) uplyne marně doba, po kterou byl státní zaměstnanec zařazen mimo výkon služby z organizačních důvodů.²³²

Poslední z důvodů zakládá nárok na výplatu odbytného, jak již bylo zmíněno v předchozí podkapitole. Odbytné se pohybuje od trojnásobku měsíčního platu při nepřetržité době trvání služebního poměru nepřesahující 3 roky až po dvanáctinásobek měsíčního platu při služebním poměru přesahujícím 9 let. Výplata odbytného probíhá buď v den skončení služebního poměru, nebo v nejbližším výplatním termínu. Služební poměr skončí po uplynutí 10²³³

---

²²⁹ Ustanovení § 72-74 zákona o státní službě

²³⁰ Ustanovení § 71 zákona o státní službě

²³¹ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 213.

²³² Ustanovení § 72 zákona o státní službě

²³³ V případě § 72 odst. 2, písm. a) a d) zákona o státní službě.

nebo 60²³⁴ dní, přičemž tato doba se začne počítat ode dne následujícího po dni doručení rozhodnutí.²³⁵

Služební poměr může skončit i z titulu písemné žádosti státního zaměstnance. Zákonodárce si dal za cíl upravit skončení služebního poměru rozhodnutím služebního orgánu za situace, kdy si státní zaměstnanec již nepřeje být i nadále státním zaměstnancem a není přitom vhodné, aby se předmětná úprava inspirovala zákoníkem práce (např. výpověď ze strany zaměstnance).²³⁶ Rozhodnutí o skončení služebního poměru na základě žádosti státního zaměstnance obsahuje výrok, odůvodnění a poučení dle § 68 správního řádu. Pokud státní zaměstnanec ve své žádosti uvede i den, kdy by měl služební poměr skončit, a služební orgán takový den skončení služebního poměru stanoví, není třeba rozhodnutí odůvodňovat. Ovšem není povinností státního zaměstnance, aby tento den ve své žádosti uváděl, a jestliže tak neučiní, služební orgán den skončení stanoví tak, aby služební poměr skončil nejpozději do 60 dnů ode dne podání žádosti.²³⁷

Zákon o státní službě upravuje v § 74 výčet situací, ve kterých skončí služební poměr ze zákona, a to dnem nabytí právní moci rozsudku, kterým je státní zaměstnanec pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin, trestný čin proti pořádku ve věcech veřejných z nedbalosti nebo k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Dále dnem nabytí právní moci rozhodnutí skončí služební poměr státního zaměstnance, jestliže v řízení o trestném činu, kterého se dopustil a za který náleží zákonem stanovený trest odnětí svobody s horní hranicí trvání 5 let, bylo trestní stíhání podmíněně zastaveno či bylo rozhodnuto o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání. Ke skončení služebního poměru ze zákona dojde i na základě pravomocně uloženého trestu zákazu činnosti vykonávat službu, a to ke dni nabytí právní moci rozhodnutí. Stejný důsledek má rovněž situace, jež nastane dnem nabytí právní moci rozsudku o omezení

---

²³⁴ V případě § 72 odst. 2, písm. b) a c) zákona o státní službě

²³⁵ Ustanovení § 72 zákona o státní službě

²³⁶ PICHRT, Jan a Martin KOPECKÝ. Poznámka ke skončení služebního poměru na základě žádosti státního zaměstnance. *Právní rozhledy*. 2016, č. 11, s. 402. ISSN 1210-6410.

²³⁷ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 217-218.

svéprávnosti státního zaměstnance a dnem nabytí právní moci rozhodnutí o kárném opatření propuštění ze služebního poměru.²³⁸

Služební poměr skončí ze zákona též zrušením služebního poměru služebním orgánem nebo státním zaměstnancem v průběhu zkušební doby, a to z jakéhokoli důvodu či bez jeho uvedení, ke dni doručení písemného oznámení o zrušení služebního poměru. Výjimkou je situace v prvních 14 dnech trvání dočasné neschopnosti k výkonu služby, neboť služební orgán v tomto období nesmí zrušit služební poměr ve zkušební době.²³⁹

Mezi další důvody pro skončení služebního poměru ze zákona se řadí neúspěšné vykonání opakované úřednické zkoušky, kdy služební poměr státního zaměstnance skončí posledním dnem kalendářního měsíce. Jestliže zaměstnanec dosáhne věku 70 let, skončí služební poměr dnem 31. prosince kalendářního roku. Nelze opomenout ani překážky výkonu služby s následkem skončení služebního poměru ke dni jejich vzniku.²⁴⁰

Dle stanoviska Smejkal obsahuje zákon o státní službě jen velice strohou úpravu nezákonného skončení služebního poměru, přičemž této problematice věnoval zákonodárce jeden paragraf (§ 75 zákona o státní službě) o dvou odstavcích.²⁴¹ Cílem prvního z odstavců je stanovit, že v důsledku pravomocného rozhodnutí o skončení služebního poměru,²⁴² jež je pro nezákonnost následně zrušeno, státnímu zaměstnanci služební poměr neskončil a má právo na plat ode dne nabytí právní moci nezákonného rozhodnutí o skončení služebního poměru až do doby jeho zpětného zařazení k výkonu služby.²⁴³ Z formulace tohoto odstavce zákona však nevyplývá, zda státní zaměstnanec má možnost se bránit soudní cestou i proti skončení služebního poměru ze zákona. Problematická je i věta za středníkem § 75 odst. 1 zákona o státní službě: „*tím není dotčeno skončení služebního poměru, pokud uplynula lhůta zařazení státního zaměstnance mimo*

²³⁸ Ustanovení § 74 odst. 1, písm. a)-e) zákona o státní službě

²³⁹ Ustanovení § 74 odst. 1, písm. f) zákona o státní službě

²⁴⁰ Ustanovení § 74 odst. 1 a 2 zákona o státní službě

²⁴¹ SMEJKAL, Ladislav. Strohá úprava nezákonného skončení služebního poměru. In: *Právní prostor* [online]. ATLAS consulting spol. s r.o., 26.01.2016 [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/nezakonne-skonceni-sluzebniho-pomeru-a-souvisejici-pravni-otazky-ii>.

²⁴² Pozn.: Jedná se o rozhodnutí o skončení služebního poměru dle § 72 odst. 1 a § 73 zákona o státní službě.

²⁴³ PICHR, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 224.

výkon služby, tato lhůta začíná běžet ode dne právní moci rozhodnutí o skončení služebního poměru.“ Smejkal apeluje na novelizaci tohoto ustanovení, neboť tato věta může vzbuzovat dojem, že se právní úprava o nezákonném skončení služebního poměru neaplikuje na případy odchodu státních zaměstnanců z organizačních důvodů, což však není správný výklad. Dále zastává názor, že vzít státnímu zaměstnanci právo se bránit proti nezákonnému skončení služebního poměru, je neústavní.²⁴⁴

Rozdílné jsou také výklady k § 75 odst. 2 zákona o státní službě. Pichrt toto ustanovení chápe tak, že jestliže oznámí státní zaměstnanec písemně služebnímu úřadu, v rámci řízení o zrušení rozhodnutí o skončení služebního poměru, že již nehodlá dál ve službě pokračovat, bude po zrušení pravomocného rozhodnutí o skončení služebního poměru postupováno ve věci skončení služebního poměru dle § 73 zákona o státní službě. Státní zaměstnanec má nárok na plat za období, kdy kvůli zrušenému rozhodnutí o skončení služebního poměru nevykonával službu do dne nabytí právní moci rozhodnutí dle § 73 zákona o státní službě.²⁴⁵

4.7 Služební hodnocení

Služební hodnocení se řadí k významným nástrojům profesionalizace a odborného výkonu státní služby. Jeho přínos spočívá především v celkovém sjednocení hodnotícího procesu, jelikož na všech služebních úřadech probíhá koordinovaně dle standardizovaného postupu. V případě přechodu státního zaměstnance na jiný služební úřad je výhodou, že závěry ze služebního hodnocení jsou čitelné i pro služební orgány z jiných úřadů.²⁴⁶

Na základě ustanovení § 155 odst. 1 zákona o státní službě podléhá služebnímu hodnocení každý státní zaměstnanec.²⁴⁷ Primárně se uplatní pravidlo, že služební hodnocení státního zaměstnance provádí bezprostředně nadřízený představený v součinnosti se služebním orgánem. V ustanovení § 156 odst. 2 až 6

---

²⁴⁴ SMEJKAL, Ladislav. Strohá úprava nezákonného skončení služebního poměru. In: *Právní prostor* [online]. ATLAS consulting spol. s r.o., 26.01.2016 [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/nezakonne-skonceni-sluzebniho-pomeru-a-souvisejici-pravni-otazky-ii>.

²⁴⁵ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 224.

²⁴⁶ ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072, str. 12.

zákona o státní službě je zakotvena hierarchie pro povinnost a odpovědnost za zpracování služebního hodnocení vedoucího služebního úřadu, státního tajemníka, náměstka pro řízení sekce, personálního ředitele sekce a náměstka pro státní službu.²⁴⁸ Pravidelné služební hodnocení se u všech státních zaměstnanců, kteří vykonávají službu ve stejném služebním úřadu, provádí v intervalu určeném služebním orgánem ve služebním předpise. Tento interval může být nastaven v délce 1, 2 nebo 3 let.²⁴⁹ Hodnoceným obdobím v pravidelném služebním hodnocení je období od posledního pravidelného služebního hodnocení. Do tohoto období jsou zahrnuta i další období, v průběhu nichž se prováděla ostatní služební hodnocení.²⁵⁰ Minimální interval pro hodnocení zahrnuje alespoň 60 odsloužených dnů.²⁵¹ V případech, kdy nebude u státního zaměstnance hodnocené období zahrnovat alespoň 60 odsloužených dnů, provede se pravidelné služební hodnocení bezprostředně po jejich uplynutí. Ke zpracování služebního hodnocení dochází vždy do 3 měsíců od uplynutí hodnoceného období. První služební hodnocení se provádí do 6 měsíců od konce zkušební doby, avšak ne dříve než po 60 odsloužených dnech.²⁵²

Služební hodnocení státního zaměstnance zahrnuje hodnocení 3 kategorií, a to znalostí, dovedností a výkonu služby z hlediska rychlosti, správnosti a samostatnosti v souladu s nastavenými individuálními cíli.²⁵³ V jednotlivých hodnocených kategoriích je státní zaměstnanec posuzován na základě hodnotících kritérií, jejichž seznam tvoří přílohu č. 1 k nařízení vlády č. 36/2019 Sb.²⁵⁴ Například u kritéria „dovednosti“ hodnotitel posuzuje komunikační, sociální dovednosti a osobní přístup státního zaměstnance. Jedná-li

---

²⁴⁷ Ustanovení § 155 odst. 1 zákona o státní službě

²⁴⁸ BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359, str. 283-284.

²⁴⁹ Ustanovení § 155 odst. 5 zákona o státní službě

²⁵⁰ Pozn.: Tím se rozumí první hodnocení státního zaměstnance, hodnocení na požádání státního zaměstnance, hodnocení dle potřeby, hodnocení zpracované po hodnocení se závěrem o nevyhovujících výsledcích státního zaměstnance (jestliže v něm dosáhl alespoň dostačujících výsledků), hodnocení při přechodu státního zaměstnance do jiného služebního úřadu.

²⁵¹ Pozn.: Zákon o státní službě za odsloužený den považuje takový den, v němž státní zaměstnanec vykonával službu převážnou část své směny.

²⁵² Konsolidovaná důvodová zpráva. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR: © 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/soubor/konsolidovana-duvodova-zprava.aspx>.

²⁵³ Ustanovení § 155 odst. 2 zákona o státní službě

²⁵⁴ Nařízení vlády č. 36/2019 Sb., nařízení vlády o podrobnostech služebního hodnocení státních zaměstnanců a vazbě osobního příplatku státního zaměstnance na výsledek služebního hodnocení a o změně nařízení vlády č. 304/2014 Sb., o platových poměrech státních zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 36/2019 Sb.“).

se o představeného, zaměří se hodnotitel i na jeho manažerské dovednosti. Zmíněné nařízení rovněž obsahuje způsob bodového hodnocení kritérií a procentní podíly, kterými se toto hodnocení podílí na celkovém výsledku služebního hodnocení státního zaměstnance.^{255 256} Služební hodnocení musí obsahovat stanovení individuálních cílů pro další osobní rozvoj státního zaměstnance a závěr o tom, jakých výsledků státní zaměstnanec dosahoval, což se odvíjí od novelou nově zavedené pětistupňové škály. Tato škála obsahuje následující stupně hodnocení státního zaměstnance – vynikající, velmi dobré, dobré, dostačující či nevyhovující výsledky.²⁵⁷ V souladu s ustanovením § 4 výše uvedeného nařízení uvede hodnotitel v závěru služebního hodnocení doporučení, zda má být státnímu zaměstnanci ponechán osobní příplatek v nezměněné výši či má být přiznán, snížen, zvýšen nebo odejmut.²⁵⁸

Na služební hodnocení se nevztahují ustanovení o řízení ve věcech služby ani ustanovení správního řádu. Jedinou obranou státního zaměstnance proti provedenému služebnímu hodnocení bylo podání stížnosti jako obecného prostředku ochrany ve věcech výkonu služby a služebního poměru. Nicméně novela zákona o státní službě s sebou přinesla institut námitek proti služebnímu hodnocení. Lhůta pro podání námitek je 15 dnů ode dne seznámení se služebním hodnocením. Námitky jsou podávány služebnímu orgánu písemnou formou, přičemž z nich musí být zřejmé, proti jaké části služebního hodnocení směřují. Dále je nutno námitky řádně odůvodnit a navrhnout způsob úpravy služebního hodnocení, což usnadní služebnímu orgánu jejich vyřízení v zákonem dané 30 denní lhůtě od jejich doručení. Služební orgán má několik možností, jak se s námitkami vypořádat. Buď jim zcela či zčásti vyhoví a služební hodnocení upraví, nebo je zamítne a služební hodnocení zůstane beze změny. Další námitky proti upravenému služebnímu hodnocení již podat nelze.²⁵⁹

---

²⁵⁵ Nařízení vlády č. 36/2019 Sb.

²⁵⁶ Pozn.: Hodnocená oblast znalostí se na celkovém hodnocení podílí 20 %, stejně tomu tak je u dovedností a poslední hodnocená oblast výkonu státní služby z hlediska správnosti, rychlosti a samostatnosti v souladu se stanovenými cíli se podílí 60 %.

²⁵⁷ Ustanovení § 155 odst. 3 a 4 zákona o státní službě

²⁵⁸ Nařízení vlády č. 36/2019 Sb.

²⁵⁹ Konsolidovaná důvodová zpráva. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR: © 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/soubor/konsolidovana-duvodova-zprava.aspx>.

5 Práva a povinnosti státních zaměstnanců

Tato kapitola diplomové práce bude soustředěna na práva a povinnosti státního zaměstnance, upravené zákonem o státní službě v jeho části třetí. Specifické právní postavení státních zaměstnanců s sebou nese potřebu zákonem zakotvit jeho práva a povinnosti, což souvisí se zvýšenými osobními i profesními požadavky, jež jsou na státního zaměstnance kladeny. Na druhou stranu je třeba státního zaměstnance chránit a poskytnout jim určité výhody.²⁶⁰

5.1 Povinnosti státních zaměstnanců

Taxativní výčet povinností státního zaměstnance obsahuje ustanovení § 77 zákona o státní službě s tím, že tento rozsah nelze rozšiřovat, kromě odvození povinností od již existujícího seznamu povinností v tomto ustanovení, jiného ustanovení zákona o státní službě nebo jiného právního předpisu.²⁶¹

První povinnost státního zaměstnance upravuje ustanovení § 22 zákona o státní službě, kde je jako předpoklad pro přijetí do služebního poměru stanoveno, že do něj lze přijmout jen takovou osobu, u níž je možné předpokládat, že bude ve službě dodržovat demokratické zásady ústavního pořádku ČR a řádně vykonávat službu. Tato povinnost obecného charakteru je dále rozvedena v § 77 odst. 1 písm. a) a c) zákona o státní službě, jež ukládá státnímu zaměstnanci povinnost zachovávat při výkonu jeho služby věrnost ČR a též dodržovat při výkonu služby právní předpisy spolu se služebními předpisy a příkazy vztahujícími se k výkonu služby. Mezi hlavní povinnosti státního zaměstnance lze zařadit zachování nestrannosti a zdržet se střetu veřejného zájmu se zájmem svým, což znamená rovněž nezneužívat postavení státního zaměstnance. Každý státní zaměstnanec musí ctít pravidla slušnosti a etiky.²⁶²

Pokud státní zaměstnanec některou z povinností poruší, porušuje tím služební kázeň, kdy zaviněné porušení služební kázně je kvalifikováno jako kárné provinění. K dodržování povinností se zaváže již při skládání služebního slibu

---

²⁶⁰ PICHRT, Jan, Martin KOPECKÝ a Jakub MORÁVEK, ed. *Služební vztahy a výkon závislé práce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-807-5524-294, str. 130.

²⁶¹ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 233.

²⁶² PICHRT, Jan, Martin KOPECKÝ a Jakub MORÁVEK, ed. *Služební vztahy a výkon závislé práce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-807-5524-294, str. 131.

(viz podkapitola 4.3).²⁶³ Další povinností je vykonávat službu ve výběrové, zkušební či kárné komisi, při smírčím řízení a v dalších orgánech zřízených služebním orgánem v souladu se služebním předpisem.²⁶⁴ Státní zaměstnanec v souvislosti s výkonem služby nesmí přijímat dary či jiné výhody v hodnotě, která přesahuje částku 300,- Kč, přičemž se jedná o hodnotu každého samostatného daru.²⁶⁵ Též je povinen řádně hospodařit se svěřenými prostředky a chránit majetek před ztrátou, poškozením, zničením a zneužitím.²⁶⁶ Poslední z obecných povinností je mlčenlivost. Zákon o státní službě zakotvuje povinnost státního zaměstnance zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl při výkonu služby a v zájmu služebního úřadu je nelze sdělovat jiným osobám. Výjimku tvoří případy, kdy je mlčenlivosti zproštěn. Avšak povinnost zachovávat mlčenlivost vyplývající z jiného zákona tímto dotčena není. Při zprošťování mlčenlivosti je příslušnému služebnímu orgánu ponechán prostor pro jeho uvážení, může se tedy rozhodnout, zda státního zaměstnance mlčenlivosti zproští či nikoli.²⁶⁷

Na představeného jsou zákonem kladeny vyšší požadavky, tudíž mu jsou uloženy další povinnosti nad rámec těch „základních.“ Další povinností představeného je řídit, kontrolovat a průběžně hodnotit výkon služby podřízených státních zaměstnanců.²⁶⁸ Zákon o státní službě používá odkaz na zákoník práce (§ 302, případně § 301), podle kterého představenému jakožto vedoucímu zaměstnanci vyplývají další povinnosti.²⁶⁹ Povinností představeného je rovněž zachovávat pravidla slušnosti vůči podřízeným a poskytovat podřízeným informace, jež potřebují pro řádný výkon jejich služby.²⁷⁰

5.2 Práva státních zaměstnanců

Zákon o státní službě garantuje státním zaměstnancům (včetně představených) i práva, která by měla vyvážit zvýšené nároky na ně kladené.

---

²⁶³ PICHRT, Jan, Martin KOPECKÝ a Jakub MORÁVEK, ed. *Služební vztahy a výkon závislé práce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-807-5524-294, str. 131.

²⁶⁴ Ustanovení § 77 odst. 1, písm. m) zákona o státní službě

²⁶⁵ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 234.

²⁶⁶ Ustanovení § 77 odst. 1, písm. p) zákona o státní službě

²⁶⁷ PICHRT, Jan, Martin KOPECKÝ a Jakub MORÁVEK, ed. *Služební vztahy a výkon závislé práce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-807-5524-294, str. 132.

²⁶⁸ Ustanovení § 78 písm. a) zákona o státní službě

²⁶⁹ PICHRT, Jan, Martin KOPECKÝ a Jakub MORÁVEK, ed. *Služební vztahy a výkon závislé práce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-807-5524-294, str. 132.

²⁷⁰ Ustanovení § 78 písm. b) a d) zákona o státní službě

V ustanovení § 79 odst. 1 zákona o státní službě je formulována zásada podpory státních zaměstnanců služebním úřadem, na základě které má státní zaměstnanec právo vyžadovat na služebním úřadu poskytnutí podpory při výkonu služby. Podmínkou je však skutečnost, že vykonává službu v souladu se zákonem o státní službě, služebními předpisy a ostatními právními předpisy. Co se týká dalších práv státních zaměstnanců, zákon o státní službě obsahuje v § 79 odst. 2 pouze jejich demonstrativní výčet. Velmi obecně je formulováno právo na vytvoření podmínek pro řádný výkon služby, na které se může státní zaměstnanec odvolávat zejména ohledně vybavení kanceláře, nicméně i tyto požadavky na pracovní podmínky musí být přiměřené jeho zařazení a provozním možnostem služebního úřadu.²⁷¹ Mezi další práva státních zaměstnanců patří právo na veřejné užívání služebního označení, na plat a platový postup či podat písemnou stížnost ve věcech týkajících se výkonu služby.²⁷²

Pro kvalitní výkon veřejné správy je zákonem zakotveno právo na prohlubování vzdělání, přičemž vynaložené náklady hradí služební úřad. Prohlubování vzdělání státního zaměstnance je považováno za výkon služby, za který náleží státnímu zaměstnanci plat. Dále má státní zaměstnanec právo odmítnout vyřizovat služební úkoly nespádající do oboru služby, v němž službu vykonává. Nicméně toto právo nelze uplatnit v případě, kdy spadá předmětný služební úkol do působnosti organizačního útvaru, ve kterém je jeho služební místo zařazeno. Právem státního zaměstnance je i odmítnout splnit služební úkoly, jež má dle jiného právního předpisu, služebního předpisu či příkazu plnit osobně představený, ledaže by se jednalo o zastupování. Stěžejní je právo domáhat se zákonným způsobem svých práv, které vyplývají ze služebního poměru. Může se tak díť způsoby výslovně uvedenými zákonem o státní službě, např. podáním stížnosti či představený ve smířícím řízení, ale i soudní cestou.²⁷³

Ve srovnání se zaměstnancem v pracovním poměru musí státní zaměstnanec přijmout též některá omezení svých práv. Konkrétně státní zaměstnanec nesmí být členem v řídicích či kontrolních orgánech obchodních korporací provozujících podnikatelskou činnost, není-li do nich přímo vyslán

---

²⁷¹ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 238-239.

²⁷² Ustanovení § 79 odst. 2 zákona o státní službě

²⁷³ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 239.

služebním orgánem.²⁷⁴ V průběhu trvání služebního poměru může státní zaměstnanec vykonávat jinou výdělečnou činnost, avšak pouze s předchozím písemným souhlasem služebního orgánu. Pod výdělečnou činnost se zařazuje jakákoli výdělečná činnost – např. prokurista, zaměstnanec v pracovněprávním vztahu, fyzická osoba podnikající na základě živnostenského oprávnění či jiného oprávnění dle zvláštního zákona, člen statutárního orgánu nebo kontrolního orgánu obchodní korporace. Existuje několik výjimek ze zákazu vykonávat jinou výdělečnou činnost, které se vztahují na státního zaměstnance zařazeného mimo výkon služby z důvodu pozastavení služby, dále při výkonu vazby nebo výkonu funkce v odborové organizaci. Dále omezení nedopadá ani na činnost vědeckou, publicistickou, pedagogickou, literární či uměleckou, činnost znalce nebo tlumočnicka vykonávanou dle jiného zákona pro soud či jiný správní úřad než ten, v němž vykonává službu. Též se netýká zákaz ani činnosti v poradních orgánech vlády a jejich orgánech, činnosti v poradních či jiných orgánech ústředního správního úřadu nebo ve zvláštních orgánech vykonávajících státní správu dle jiného zákona, ani správy vlastního majetku státním zaměstnancem.²⁷⁵

Ačkoli je ústavní právo na stávkou zakotveno čl. 27 odst. 4 Listiny, zákon o státní službě ve svém ustanovení § 82 toto právo přestaveným odebírá.²⁷⁶ Práva na stávkou tak mohou využít pouze státní zaměstnanci, kteří nejsou představenými a zaměstnanci v pracovním poměru.²⁷⁷ V rámci snahy o odpolitizování státní služby je zákonem o státní službě upraven absolutní zákaz představeného vykonávat jakoukoliv funkci v politické straně či politickém hnutí, a to po celou dobu trvání služebního poměru. Zákon nicméně nezakazuje představeným, aby byli řadovými členy politické strany či hnutí. Výjimku tvoří náměstci člena vlády dle § 2 odst. 1 písm. c) zákona o státní službě, na které se tento zákon ani předmětné omezení nevztahuje.²⁷⁸

Vláda má možnost v souladu s ustanovením § 17 odst. 1, písm. e) zákona o státní službě stanovit služební místa, pro která lze stanovit zákaz konkurence

---

²⁷⁴ Ustanovení § 81 odst. 1 zákona o státní službě

²⁷⁵ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 243.

²⁷⁶ Ustanovení § 82 zákona o státní službě

²⁷⁷ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 244.

jednostranně služebním orgánem (§ 83 odst. 1 a 2 zákona o státní službě) nebo tento zákaz sjednat vzájemnou dohodou (§ 83 odst. 4 zákona o státní službě). Co se týká představených, není vláda omezena a zákaz může vztáhnout na jakákoli jejich služební místa. U ostatních státních zaměstnanců lze zákaz konkurence aplikovat jen na taková služební místa, na kterých se rozhoduje o zadávání veřejných zakázek nebo při výkonu práv a povinností zprostředkovatele při realizaci dotační politiky.²⁷⁹

---

²⁷⁸ PICHRT, Jan, Martin KOPECKÝ a Jakub MORÁVEK, ed. *Služební vztahy a výkon závislé práce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-807-5524-294, str. 137.

²⁷⁹ PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7, str. 246.

6 Rozhovory se státními zaměstnanci

Tato kapitola diplomové práce je věnována výzkumnému šetření. Autorka práce oslovila čtyři státní zaměstnance zařazené na služebních místech různých služebních úřadů, s nimiž byl následně proveden rozhovor. Během tohoto rozhovoru byly každému z respondentů pokládány otázky týkající se služebního poměru v režimu zákona o státní službě. Otázky byly vybrány autorkou diplomové práce tak, aby navazovaly na předchozí obsah práce a představily zejména výběrové řízení, úřednickou zkoušku či hodnocení státních zaměstnanců v praktické rovině, která se může mnohdy diametrálně lišit od teorie.

Cílovou skupinou výzkumného šetření se stali státní zaměstnanci ze Státního pozemkového úřadu, Ministerstva zahraničních věcí a z Finančního úřadu pro Ústecký kraj, Územního pracoviště v Lounech. Záměrem autorky bylo, aby jejich odpovědi odpovídaly co nejvíce skutečnému stavu věci a nedocházelo k jejich zkreslování, a proto byli respondenti anonymizováni. Prvním z respondentů je žena vykonávající službu na služebním místě odborného rady na Státním pozemkovém úřadu (dále jen „R1“). Na otázky rovněž odpovídali muži, z nichž každý působí na Ministerstvu zahraničních věcí a je zařazen na služebním místě vrchního ministerského rady (dále jen „R2 a R3“). Třetího respondenta představuje žena se služebním označením odborného referenta, která je státním zaměstnancem Finančního úřadu pro Ústecký kraj, Územního pracoviště v Lounech (dále jen „R4“).

V následující části práce bude přistoupeno k jednotlivým otázkám a reakcím respondentů.

1. Jak dlouho již pracujete ve služebním poměru a na jakém služebním místě jste zařazen/a?

- R1: *„Od 1.7.2015 na pozici odborného rady na Státním pozemkovém úřadu.“*
- R2: *„Celkem 3 roky jako vrchní ministerský rada na Ministerstvu zahraničních věcí.“*
- R3: *„Zaměstnán ve státní správě jsem od roku 2000 a v roce 2016 jsem byl automaticky „překlopen“ do služebního poměru dle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě. Aktuálně jsem na služebním místě vrchního ministerského rady.“*

- R4: *„Byla jsem v pracovním poměru 3,5 roku. Od 1.1.2019 jsem si musela své místo na finančním úřadu obhájit ve výběrovém řízení a následně jsem byla zařazena do služebního poměru na pozici odborného referenta.“*

2. Jaký je váš názor na výběrové řízení pro obsazení služebních míst? Setkal/a jste se někdy s netransparentním výběrem uchazečů, a to navzdory podrobné zákonné úpravě výběrového řízení? Dochází podle vás k výběru těch „nejlepších“ uchazečů?

- R1: *„Značně se zvýšila administrativa oproti výběrovému řízení dle zákoníku práce. S netransparentním výběrem uchazečů jsem se nesečkala, vše je zaznamenáváno do protokolů, je jmenovaná komise, přidělují se body, hlasuje se, přímý nadřízený nesmí být členem této komise.“*
- R2: *„Nesečkala. Výběrová řízení jsou dle mého názoru transparentní. Jedná se o můj názor, nejsem schopen to posoudit z právního hlediska.“*
- R3: *„Vnitřní výběrové řízení v rámci Ministerstva zahraničních věcí hodnotím jako transparentní, s jinými výběrovými řízeními nemám osobní zkušenost. Nesečkala jsem se s netransparentním řízením. Nedokážu posoudit, zda dochází k výběru těch nejlepších, nicméně se domnívám, že tato zákonná úprava dává v tomto ohledu větší předpoklady.“*
- R4: *„Transparentnost by měla být a většinou je zachována. Vzhledem k tomu, že výběrového řízení se zúčastní i lidé z našich řad, není vždy vybrán úplně ten nejlepší uchazeč.“*

3. Jaká je vaše osobní zkušenost s úřednickou zkouškou? Zajistí podle vás tento institut (samozřejmě s dalším prohlubováním kvalifikace) vyšší kvalitu výkonu státní správy po odborné stránce? Jak nahlížíte na požadavky u obecné a zvláštní části úřednické zkoušky z hlediska jejich náročnosti?

- R1: *„Obecná část úřednické zkoušky obsahuje 300 otázek, volí se mezi možnostmi a, b, c – dá se dobře naučit. Odborná část obsahuje 20 otázek a je cca 20 min na přípravu a následně se ústně odpovídá, tahají se 3 otázky. K dispozici je zákon. Zkoušku jsem absolvovala na obor služby 04 – správa majetku, 46 veřejné zakázky a 61 pozemková správa a krajinaotvorba. Kdo již má v daném oboru nějakou praxi je pro něj příprava jednodušší než pro nastupujícího zaměstnance, který do roka od nástupu musí zkoušku složit.“*

Je nutné se opravdu řádně připravit a naučit se. Zkoušky se dělají na příslušném ministerstvu (61 na Ministerstvu zemědělství, 46 na Ministerstvu pro místní rozvoj a 04 na Ministerstvu financí.)“

- R2: *„Osobní zkušenost nemám, jelikož jsem byl přijat do služebního poměru jako dlouhodobý zaměstnanec Ministerstva zahraničních věcí. Podle mého názoru zkouška nezajistí vyšší kvalitu výkonu státní správy po odborné stránce. Jedná se o formalitu sloužící k zadostiučinění pravidlům. Zkouška ze zákonů z vás neudělá dobrého úředníka.“*
- R3: *„Zkušenost s úřednickou zkouškou nemám žádnou. Náročnost zkoušek má být podle mého složitá, má-li zákon zajistit kvalitu státních úředníků, pak by měly úřednické zkoušky tento záměr reflektovat. Vlastní zkušenost s tímto procesem ale nemám.“*
- R4: *„Úřednickou zkoušku jsem dosud nevykonala. Vykonání této zkoušky určitě nezajistí odbornost zaměstnance. Zvláštní část je dle druhu oboru a v mém případě zahrnuje i skripta vojáků z povolání nebo příslušníků bezpečnostních sborů, což zde na finančním úřadě nepotřebuji. Pozitivem je to v případě, kdy jde pak někdo k vojákům či k policii.“*

4. Myslíte si, že služební hodnocení je objektivní a slouží jako jeden z motivačních nástrojů státních zaměstnanců? Souhlasíte s tím, jak je nastaveno, nebo byste navrhoval/a nějaké změny, popřípadě jaké?

- R1: *„Služební hodnocení není zcela objektivní. Body se zaokrouhlují, jedna oblast má větší váhu než druhá, není operativní, k výslednému bodovému hodnocení je přiděleno rozpětí osobního příplatku. Na zvýšení osobního příplatku je přidělena z ústředí určitá částka jednotlivým útvarům (minimum). Nastavení není ideální.“*
- R2: *„Je neobjektivní. Jedná se o formální věc, která neodráží kvalitu vaší práce z omezeného znění předem zadaných otázek ve služebním hodnocení. V praxi dochází každý rok k okopírování výsledků hodnocení. Během roku se vystřídá více vedoucích s různým názorem na vás, ale hodnotí vás až ten poslední. Nicméně by mělo dojít ke změně, kdy se bude hodnocení provádět jednou za 3 roky. Například osobní ohodnocení se ve většině případů rozděluje na základě sympatií a ne výkonu.“*
- R3: *„Dokud bude zpracovávat osobní hodnocení přímý nadřízený ve formě, která je implementována dnes, pak nemůže být osobní hodnocení nikdy*

objektivní, bude se vždy jednat o subjektivní názor. Služební hodnocení je motivující, kladné hodnocení má např. vliv na výši platu (při opakovaném kladném hodnocení může být zvýšen základ platebního tarifu).“

- R4: *„Jak si zvýším hodnocení, když budu dělat více než jiní? Vím, že mé hodnocení může být mnohem vyšší, ale stejně ho nedostanu.“*

5. Novelou zákona o státní službě se otevírají výběrová řízení na služební místa představených širšímu okruhu osob, přičemž místo původních tříkolových výběrových řízení se zavádějí dvoukolová. Zapříčiní to podle vás příliv odborníků ze soukromé sféry do státní správy?

- R1: *„Myslím si, že ne. Tabulkové platy pro nastupující bez praxe nejsou velké, již na 10. třídě je nutné vyšší odborné vzdělání nebo bakalářské vzdělání, na 11. třídě již magisterské vzdělání a nutnost složení úřednických zkoušek. Takže zájem o výběrová řízení do služebního poměru není velký.“*
- R2: *„To se bude týkat hlavně vyšších funkcionářů. Nebude to znamenat příliv odborníků. Půjde hlavně o obsazování míst lidmi z politických kruhů (podle toho, kdo bude u moci). Kvalitě to ublíží. Dvoukolové řízení proto, aby to měli lidé z politiky jednodušší.“*
- R3: *„Zákon se o to snaží, tento parametr je však ovlivněn možnostmi státu poskytnout státnímu zaměstnanci v manažerské pozici adekvátní výši platu srovnatelnou s podmínkami v soukromém sektoru.“*
- R4: *„Myslím si, že ne, pokud někdo nebude nucen hledat si práci jinde. Ani kvůli lepšímu platovému ohodnocení, neboť ze své zkušenosti vím, že většina lidí v jiném zaměstnání má lepší platy než my všichni tady.“*

6. Co vidíte jako největší výhody služebního poměru v režimu zákona o státní službě?

- R1: *„Jistota zaměstnání.“*
- R2: *„Máte perspektivu, že pokud nebudete nadbyteční, budete mít možnost pracovat do 70 let. V případě nadbytečnosti se můžete ucházet o jiné místo v režimu státní služby u jiné státní organizace.“*
- R3: *„Neznám služební zákon tak dobře, abych uměl rozeznat výhody, řekl bych ale, že pokus o transparentní výběr mezi uchazeči na služební místo je vyšší než zajišťovala dřívější právní úprava. Jako nevýhodu vidím, že zákon*

nestanovuje alespoň obecná pravidla kariérního růstu státního zaměstnance, který představuje u státních zaměstnanců další motivační prvek. “

- R4: *„Přechodem z pracovního poměru do služby mi přibyl jeden den volna, což pro mě není tak důležité. Klidně bych ho oželila za zvýšení platového tarifu nebo ohodnocení. Jako možnou výhodou je i to, že pokud člověk zastává veřejnou funkci např. uvolněného člena zastupitelstva, tak po dobu funkčního období mu musí finanční úřad držet místo do jeho návratu, nebo ho zařadit na jiné.“*

Z výše uvedených odpovědí respondentů vyplývá, že současná podoba výběrového řízení přispívá významným způsobem k transparentnímu výběru uchazečů. Nicméně se zvýšila administrativa, což však lze přičítat i tomu, že každý krok musí být řádně zaznamenán z důvodu zpětné přezkoumatelnosti. Respondentka R4 naznačila možné zvýhodňování státních zaměstnanců, kteří se hlásí do výběrových řízení s úmyslem změnit služební místo. Autorka diplomové práce se k ní přiklání, neboť dle jejího názoru nelze nikdy zabránit tomu, aby u výběrového řízení byl zvýhodněn uchazeč, který již na daném správním úřadu službu vykonává a může mít určité vazby na členy výběrové komise, a to ani podrobnější právní úpravou. Zavedení dvoukolových výběrových řízení na služební místa představených podle názoru dotazovaných nezvýší zájem odborníků ze soukromého sektoru o tato místa. Důvodem je nízké finanční ohodnocení zaměstnanců ve státní správě.

Dva z respondentů zastávají stanovisko, že úřednická zkouška nezajistí vyšší kvalitu výkonu státní správy. Úspěšně ji absolvovat vyžaduje úsilí státního zaměstnance, který se na ni musí důkladně připravit. Jako problém se jeví skutečnost, že u úřednické zkoušky mohou být vyžadovány i takové znalosti, které na daném služebním místě zaměstnanec nevyužije. Druhý a třetí z respondentů nemají osobní zkušenost s úřednickou zkouškou, neboť v rámci přechodných ustanovení zákona o státní službě jim byla z titulu právní fikce úřednická zkouška přiznána. Autorka této práce se domnívá, že i když úřednická zkouška neudělá z kohokoli „dobrého úředníka,“ tak je nutné, aby se zvláště u nově nastoupivších ověřily sjednoceným způsobem znalosti potřebné pro jejich každodenní výkon služby. Zvýšené požadavky na odbornost státních zaměstnanců totiž neklade jen stát, ale i občané, kteří mohou se státními zaměstnanci přijít do styku při vyřizování různých záležitostí.

Kritika ze strany dotazovaných se snesla na služební hodnocení, a to především z důvodu jeho neobjektivnosti a formálnosti. Takovou situaci nezmění dle autorky ani provedená novela zákona o státní službě, která ustanovení týkající se služebního hodnocení pozměnila (viz kapitola 3). Za hlavní výhodu služebního poměru byla označena jistota zaměstnání. Pro autorku práce je poněkud překvapivým zjištěním, že dotazovaní zmínili jen zlomek předností služebního poměru. Vystává otázka, zda jsou s těmito výhodami seznámeni a využívají je.

Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo především přiblížit služební poměr státních zaměstnanců a jeho specifika na podkladu platných právních předpisů a zmínit případné nedostatky právní úpravy. Pro uvedení do problematiky byly definovány základní pojmy za účelem pochopení dalších kapitol práce. Následně byl proveden historický exkurz do vývoje právní úpravy státní služby. Pokračovala jsem více specifickou částí, a to zákonem o státní službě, přičemž v této souvislosti jsem se zaměřila kromě jeho působnosti na legislativní proces, který vedl k jeho přijetí. Zmíněna byla též ústavní stížnost prezidenta České republiky, v níž prezident Ústavnímu soudu navrhoval úplné zrušení zákona o státní službě, popřípadě zrušení jeho vybraných ustanovení. V rámci této kapitoly jsem věnovala pozornost rovněž otázkám organizace a systematizace státní služby.

Kapitola třetí souvisí přímo s cílem mé diplomové práce, neboť její obsah je celý věnován problematice služebního poměru státních zaměstnanců. Zachycuje, jaké předpoklady musí splňovat žadatel pro přijetí do služebního poměru, dále proces výběrového řízení vyhlášeného za účelem obsazení služebního místa a přijetí do služebního poměru. Popsala jsem institut úřednické zkoušky, jejíž složení je povinností každého státního zaměstnance. Co se týká změn služebního poměru, soustředila jsem se zejména na jmenování a odvolávání státních zaměstnanců ze služebních míst představených, jelikož právě tyto dvě změny upravila výrazně novela zákona o státní službě, účinná od 1.3.2019. Pro úplnost tématu jsem zařadila i skončení služebního poměru, jehož právní úprava se výrazně liší od rozvázání pracovního poměru v režimu zákoníku práce. Se skončením služebního poměru a odvoláním ze služebního místa představeného úzce souvisí služební hodnocení státního zaměstnance.

V teoretické části jsem čerpala zejména z aktuálních znění právních předpisů a komentářů k zákonům. Vzhledem k častým novelizacím této oblasti dochází k poměrně rychlému zastarávání již vydaných odborných publikací, čímž jsem byla dosti limitována, obzvláště u charakterizování hlavních změn zákona o státní službě v souvislosti s jeho novelou. Věřím však, že se jedná (minimálně v případě poslední novely zákona o státní službě) o přechodný stav a v budoucnu

se objeví další odborná literatura či články vztahující se k aktuálním otázkám tématu.

Praktický pohled na služební poměr státních zaměstnanců, respektive na instituty s ním spojené, vnáší do diplomové práce výzkumné šetření provedené formou rozhovorů se státními zaměstnanci. Na základě odpovědí respondentů došlo k potvrzení první z hypotéz ve znění „Podrobná úprava výběrového řízení zákonem o státní službě přispívá k transparentnímu výběru uchazečů.“ Každý z dotazovaných hodnotí výběrové řízení jako transparentní. Tři z dotazovaných výslovně uvádí, že se s netransparentním výběrem uchazečů nesešli. Tuto skutečnost vnímám jako velké pozitivum zákona, a to navzdory zvýšené administrativě, jež bohužel s transparentností výběru uchazečů úzce souvisí. Neboť aby bylo výběrové řízení transparentní, je nutno především písemnou formou zaznamenávat jednotlivé kroky za účelem zpětné přezkoumatelnosti celého procesu výběrového řízení.

Druhá hypotéza souvisí se služebním hodnocením a byla stanovena tak, že „Služební hodnocení není objektivní.“ Hypotéza byla rovněž naplněna, jelikož mezi respondenty došlo ke shodě, že služební hodnocení státních zaměstnanců v současné podobě objektivní není. Domnívám se, že k objektivnosti hodnocení nepřispěje ani nedávná novela zákona o státní službě, jež například otevřela možnost stanovit delší interval pro pravidelné hodnocení až na tři roky, zavedla pětistupňovou hodnoticí škálu, snížila počet hodnotících oblastí či dala možnost státním zaměstnancům podat námitky proti služebnímu hodnocení.

Resumé

The aim of my diploma thesis was mainly to introduce the civil service employment and its specifics on the basis of valid legal regulations and to mention possible shortcomings of legal regulation. The basic concepts were defined for the purpose of understanding the other chapters of the thesis. Subsequently, a historical excursion into the development of the civil service legislation was carried out. I continued with a more specific part, namely the Civil Service Act, in which I focused in addition to its scope on the legislative process that led to its adoption. Mention was also made of the constitutional complaint of the President of the Czech Republic, in which the president proposed to the Constitutional Court the complete abolition of the Civil Service Act, or the abolition of its selected provisions. The organization and systemization of the civil service is also mentioned in this chapter.

The third chapter is directly related to the aim of my thesis, as its content is devoted to the issue of the civil service employment of civil servants. It captures the conditions for appointment to the civil service, the selection process and the appointment to the civil service. I have described the institute of civil service examination, whose pass is the duty of every civil servant. Furthermore, this chapter deals with changes in the civil service employment, termination of civil service, whose legislation is different from termination of employment under the Labor Code. The service performance appraisal is closely related to the termination of the service and the removal from the service post of a senior civil servant.

In the theoretical part I drew mainly from the current wording of legal regulations and comments on laws. Due to the frequent amendments to this area, the already published professional publications are relatively obsolete, which was quite limited, especially in characterizing the main changes to the Civil Service Act in connection with its amendment. However, I believe that this (at least in the case of the last amendment to the Civil Service Act) is a temporary situation and that in the future there will be professional literature or articles related to current issues of the topic. The practical part of my thesis is devoted to interviews with civil servants.

Seznam použité literatury a zdrojů

Literatura

1. Odborné publikace

BĚLECKÝ, Miroslav. *Zákon o státní službě a zákony související: komentář*. Druhé vydání. Praha: VOX, 2015. ISBN 978-808-7480-359.

BŘEŇ, Jan. *Základní charakteristika státní správy*. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2017. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-808-6976-440.

ERÉNYI, Tereza, Diana KANTOROVÁ a Daniel VEJSADA. *Vyznejte se v zákoně o státní službě: podle právní úpravy k 30. listopadu 2016*. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-802-6506-072.

HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1.

HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 80-738-0096-3.

HŮRKA, Petr. *Pracovní právo*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-540-1.

KLÍMA, Karel. *Teorie veřejné moci (vládnutí)*. 2. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-179-X.

NOVOTNÝ, Vladimír, Karel KLÍMA, Kristína KRÁLÍKOVÁ a Ladislav DUDOR. *Veřejná správa v zemích Visegrádské čtyřky: (Česká republika, Maďarsko, Polská republika, Slovenská republika)*. 9. vydání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-807-5022-158.

PICHRT, Jan a kol. *Zákon o státní službě: komentář*. Druhé vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-843-7.

PICHRT, Jan, Martin KOPECKÝ a Jakub MORÁVEK, ed. *Služební vztahy a výkon závislé práce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-807-5524-294.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3., aktualiz. a upr. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-807-4780-028.

TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Praha: Leges, 2008. Teoretik. ISBN 978-808-7212-059.

VAVERA, František et al. *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Pro praxi. ISBN 978-807-3805-180.

2. Časopisecká díla

KADLUBIEC, Vojtěch. Služební poměr - veřejnoprávní nebo soukromoprávní vztah? *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2016, roč. 23, č. 4. ISSN 1210-9126.

KNĚŽÍNEK, Jan. Zákon o státní službě a výběrová řízení. *Právní rozhledy*. 2015, č. 6, s. 191 – 196. ISSN 1210-6410.

PICHT, Jan a Martin KOPECKÝ. Poznámka ke skončení služebního poměru na základě žádosti státního zaměstnance. *Právní rozhledy*. 2016, č. 11, s. 402. ISSN 1210-6410.

Právní předpisy

Zákon č. 286/1924 Sb., o úsporných opatřeních ve státní správě.

Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů.

Důvodová zpráva k zákonu č. 35/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů.

Nařízení vlády č. 302/2014 Sb., o katalogu správních činností.

Nařízení vlády č. 136/2015 Sb., o rovnocennosti některých zkoušek a odborných kvalifikací zvláštní části úřednické zkoušky.

Nařízení vlády č. 137/2015 Sb., o dalších případech, ve kterých lze přijmout osobu do služebního poměru na dobu určitou.

Nařízení vlády č. 106/2015 Sb., o oborech státní služby.

Nařízení vlády č. 1/2019 Sb., o oborech státní služby.

Nařízení vlády č. 36/2019 Sb., nařízení vlády o podrobnostech služebního hodnocení státních zaměstnanců a vazbě osobního příplatku státního zaměstnance na výsledek služebního hodnocení a o změně nařízení vlády č. 304/2014 Sb., o platových poměrech státních zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky.

Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie (Úřední věstník EU, C 83/47, 30. 3. 2010).

Internetové zdroje

Doporučení č. R (2000) 6 Výboru ministrů členským státům o postavení veřejných činitelů v Evropě, včetně vysvětlujícího memoranda. In: *Council of Europe* © 2017

Dostupné z: [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM\(2000\)13&Language=1anEnglish&Ver=add&Site=CM&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM(2000)13&Language=1anEnglish&Ver=add&Site=CM&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864).

ERÉNYI, Tereza a VEJSADA, David. Zákon o státní službě – Co čeká státní zaměstnanec. In: *EPRAVO.CZ* [online]. EPRAVO.CZ, a.s., 2.3.2015. [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zakon-o-statni-sluzbe-co-ceka-statni-zamestnanec-97036.html?mail>.

Konsolidovaná důvodová zpráva. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR: © 2019 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/soubor/konsolidovana-duvodova-zprava.aspx>.

Novela zákona o státní službě. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR: © 2019 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/aktuality-aktuality-novela-zakona-o-statni-sluzbe.aspx>.

PŘIB, Jan. K některým aspektům odvolání ze služebního místa představeného podle zákona o státní službě. In: *EPRAVO.CZ* [online]. EPRAVO.CZ, a.s. © 1999-2019 [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://tablet.epravo.cz/6-2015/komentare-k-nekterym-aspektum-odvolani-ze-sluzebniho-mista-predstaveneho-podle-zakona-o-statni-sluzbe/>.

PĚKNÁ, Jitka. *Veřejná služba a systémy veřejné služby* [online], Brno, 2008. [cit. 2019-02-07]. Dostupné z: <https://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/pekna.pdf>.

SEDLÁČKOVÁ, Martina. Ústavní soud částečně vyhověl návrhu prezidenta republiky ve věci služebního zákona. In: *Ústavní soud České republiky – oficiální webové stránky* [online]. Ústavní soud ČR: © 2015 [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/aktualne/ustavni-soud-castecne-vyhovel-navrhu-prezidenta-republiky-ve-veci-sluzebniho-zakona/>.

SMEJKAL, Ladislav. Strohá úprava nezákonného skončení služebního poměru. In: *Právní prostor* [online]. ATLAS consulting spol. s r.o., 26.01.2016 [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/nezakonne-skonceni-sluzebniho-pomeru-a-souvisejici-pravni-otazky-ii>.

Systemizace a organizační struktura služebního úřadu. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR: © 2019 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/systemizace-a-organizacni-struktura-sluzebniho-uradu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.

Systemizace služebních a pracovních míst s účinností od 1. ledna 2019. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR: © 2019 [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/systemizace-sluzebnich-a-pracovnich-mist-s-ucinnosti-od-1-ledna-2019.aspx>.

Úřednická zkouška. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. MVČR: © 2019 [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/urednicka-zkouska.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.

VEJSADA, Daniel a Tereza ERÉNYI. *Služební poměr podle zákona o státní službě ve srovnání s pracovním poměrem (I.)* [online], Praha, 2015. [cit. 2019-02-02]. Dostupné z: www.czela.cz/file/78/psk_8_erenyi.pdf.

Vláda bude moci odvolávat státní tajemníky, Sněmovna přehlasovala Senát. In: *Novinky.cz* [online]. BORGIS a.s., © 2003-2019, 23.1.2019. [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/495353-vlada-bude-moci-odvolavat-statni-tajemniky-snemovna-prehlasovala-senat.html>.

Judikatura

Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 83/06 ze dne 12.03.2008.

Nález Ústavního soudu ČR sp.zn. Pl. ÚS 21/14 ze dne 30.6.2015.

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
ČNR	Česká národní rada
ÚSC	územní samosprávný celek